

Opdrachtgever

UWV

Opdrachtnemer

Astri / C.G.L. van Deursen, C.L. van der
Burg ; m.m.v. V. Veldhuis

Onderzoek

Eindrapportage herbeoordeeld... en
dan?

Einddatum – 1 maart 2008

Categorie

Kenmerken van klanten

Eindrapportage herbeoordeeld... en dan?

Doel en vraagstelling

Stand van zaken achttien maanden na de uitslag 2005 en 2006.

Conclusie

Eindrapport van onderzoeksbureau Astri, dat in opdracht van UWV onderzoek heeft gedaan naar de arbeidsmarkt- en inkomenspositie van WAO-ers van wie de uitkering na een herbeoordeling is verlaagd of beëindigd. Het onderzoek werd uitgevoerd onder twee groepen; de eerste groep werd in 2005 herbeoordeeld, de tweede groep in Omdat UWV de jongere mensen het eerst heeft opgeroepen voor een herbeoordeling, is de groep die in 2006 werd herbeoordeeld gemiddeld wat ouder dan de groep uit Van de groep die in 2005 werd herbeoordeeld, had 36% op het moment van de herbeoordeling werk. Anderhalf jaar na de herbeoordeling werkte 51%. Van de mensen die al werkten, is na anderhalf jaar nog 82% aan het werk. Van de mensen die op het moment van de herbeoordeling nog geen werk hadden, is na anderhalf jaar 32% aan het werk. Van de groep die in 2006 werd herbeoordeeld, had 42% op het moment van de herbeoordeling werk. Anderhalf jaar na de herbeoordeling werkte 62%. Van de mensen die al werkten, is na anderhalf jaar nog 94% aan het werk. Van de mensen die op het moment van de herbeoordeling nog geen werk hadden, is na anderhalf jaar 37% aan het werk. Van de mensen die anderhalf jaar na de herbeoordeling nog niet aan het werk zijn, verwacht de meerderheid ook niet dat dat nog gaat gebeuren. De ervaren gezondheid speelt daarbij een belangrijke rol. Ruim een derde van de mensen van wie de uitkering verlaagd of beëindigd werd, ervaart anderhalf jaar na de herbeoordeling een duidelijke achteruitgang in inkomen. Bijna één op de vijf is er in inkomen op vooruit gegaan. Vier tot vijf procent ontvangt anderhalf jaar na de herbeoordeling een bijstandsuitkering.

Link naar bestand

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/61c13kdw>

EINDRAPPORTAGE
HERBEOORDEELD..... EN DAN?
Stand van zaken achttien maanden na de uitslag
2005 en 2006

P380/6

13 maart 2008

drs. Cathelijne L. van der Burg
ir. Carla G.L. van Deursen

met medewerking van:
Vera Veldhuis, MSc.

Bureau *ASTri*
Stationsweg 26
2312 AV LEIDEN

Tel.: 071 – 512 49 03
Fax: 071 – 512 52 47
E-mail: astri@astri.nl
Website: www.astri.nl

INHOUDSOPGAVE

KORTE SAMENVATTING	I
1 INLEIDING	1
1.1 Herbeoordeling arbeidsongeschikten	1
1.2 Omvang en stand van zaken herbeoordelingsoperatie	2
1.3 Veranderingen in 2005 en 2006	3
1.4 Doel en probleemstelling van het onderzoek	6
2 WERKHERVATTING VAN DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING GEEN WERK HEEFT	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Werkhervatting na 18 maanden	9
2.3 Kenmerken werkhervatters	10
2.4 Zoekgedrag van niet-werkhervatters	13
2.5 Niet-hervatters die weinig perspectief voor werkhervatting zien	19
2.6 Begeleiding bij terugkeer naar werk	20
2.7 Behoeftte aan begeleiding	25
2.8 Conclusie	28
3 DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING WERK HEEFT	33
3.1 Inleiding	33
3.2 Aandeel werkbehouders en werkverliezers	34
3.3 Benutting verdien capaciteit en functieaanpassing werkbehouders	36
3.4 Wensen, mogelijkheden en begeleiding van degenen die de verdien capaciteit niet benutten	39
3.5 Werkverliezers	42
3.6 Conclusie	44
4 INKOMEN EN UITKERINGEN	47
4.1 Inleiding	47
4.2 Inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling	48
4.3 Ontvangen uitkeringen	50
4.4 Conclusie	53
5 BALANS HERBEOORDELING NA ANDERHALF JAAR OPGEMAAKT DOOR CLIËNTEN ZELF	55
5.1 Balans over situatie in het algemeen	55
5.2 Balans over rol van UWV	59
5.3 Conclusie	64

6	SLOTBESCHOUWING: DE EFFECTEN VAN DE HERBEOORDELINGSOPERATIE	67
6.1	Achtergrond en opzet van de monitor	67
6.2	Werkhervatting bij de groep die niet werkte bij herbeoordeling	69
6.3	Werkuitbreiding bij de groep die al werkte bij herbeoordeling	70
6.4	Werken na herbeoordeling: overzicht totale groep	73
6.5	De begeleiding naar werk	75
6.6	Inkomen en uitkeringen	78
6.7	Wat levert de herbeoordelingsoperatie al met al op?	79
BIJLAGE 1.	METHODE, RESPONS EN REPRESENTATIVITEIT T3	83
BIJLAGE 2.	STEEKPROEFKADER EN RESPONDENTEN T1, T2 EN T3	87
BIJLAGE 3.	(UITZICHT OP) VERANDERING WAO-PERCENTAGE OP T3	89
BIJLAGE 4.	GEZONDHEID BIJ 4, 8 EN 18 MAANDEN	91

KORTE SAMENVATTING

Leeswijzer bij het rapport

Om de effecten van de herbeoordelingsoperatie op werk, inkomen en re-integratie in kaart te brengen, heeft onderzoeksbureau AStri in opdracht van UWV een monitoronderzoek uitgevoerd onder twee representatieve groepen cliënten. Hierover zijn vijf eerdere rapporten verschenen. De rapport is het zesde en laatste in de reeks. De hoofdstukken 1 t/m 5 en bijlagen geven de resultaten weer van de laatste monitormeting. Hoofdstuk 6 vormt de slotbeschouwing over het totale onderzoek. Hieronder wordt de slotbeschouwing kort samengevat.

Opzet van het onderzoek

Twee groepen (cohorten) van 5.000 WAO'ers zijn gedurende anderhalf jaar gevolgd via schriftelijke en telefonische enquêtes. Dit betreft personen die de uitslag in mei/juni 2005 respectievelijk 2006 kregen en van wie de uitkering verlaagd of beëindigd is. Beide cohorten zijn op drie tijdstippen geënquêteerd, namelijk op 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling.

Werken na herbeoordeling: overzicht totale groep

Doel van de herbeoordelingsoperatie is het laten benutten van de mogelijkheden om (meer) inkomen te verwerven met betaald werk: *werk boven uitkering*. In 2005 had 36 procent betaald werk bij de herbeoordeling, in 2006 42 procent. Anderhalf jaar later heeft van eerste groep 82 procent jaar nog steeds betaald werk, van de tweede groep 94 procent (werkbehouders). Na anderhalf jaar benut ongeveer driekwart van de werkbehouders de nieuwe verdien capaciteit. Van de oorspronkelijk niet-werkenden is 32 respectievelijk 37 procent na anderhalf jaar weer aan het werk (werkhervatters). Bij de 2006-groep is zowel het aanvangspercentage werkenden, als het aandeel werkbehouders en werkhervatters hoger dan bij 2005-groep. Tabel 1 geeft een totaaloverzicht van het aandeel werkenden bij start herbeoordeling tot anderhalf jaar nadien.

Tabel 1 Percentage werkenden bij 4, 8 en 18 maanden binnen het 2005- en 2006-cohort

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
kalendermaand	mei	september	januari	november
cohort 2005	36%	41%	44%	51%
cohort 2006	42%	47%	52%	62%

Begeleiding in loop van proces steeds beter sluitend

UWV is primair verantwoordelijk voor de begeleiding van herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd en die geen werk hebben. Van de groep die bij de herbeoordeling geen werk heeft, heeft na anderhalf jaar ruim de helft begeleiding ontvangen of ontvangt deze nog steeds (tabel 2). Van degenen die geen begeleiding ontvangen hebben, heeft een meerderheid hier ook geen behoefte aan. De begeleiding voor de doelgroep van niet-werkenden is daarmee, vooral in de 2006-groep, redelijk goed sluitend.

Tabel 2 Stand van zaken na 18 maanden wat begeleiding betreft, van alle bij de herbeoordeling niet-werkende WAO'ers van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd, 2005-2006

	2005	2006
begeleiding ontvangen sinds herbeoordeling (of loopt nog)	58%	53%
geen begeleiding ontvangen, ook geen behoefte hieraan	27%	39%
geen begeleiding ontvangen, wel behoefte hieraan	15%	8%

Inkomenspositie na anderhalf jaar

Van de 2005-groep beoordeelt na anderhalf jaar 39 procent de inkomenssituatie als duidelijk verslechterd ten opzichte van de situatie voor de herbeoordeling, in de 2006-groep is dit 32 procent. Dit is vaker het geval bij niet-werkenden dan bij werkenden. Bij een kleine 20 procent is het persoonlijk netto inkomen verbeterd sinds de herbeoordeling. In veel gevallen is dan sprake van werkuitbreiding of werkhervatting. Het aandeel dat na anderhalf jaar een bijstandsuitkering heeft blijkt beperkt tot 4-5 procent. Van de 2005-groep ontvangt na anderhalf jaar een kleine 40 procent nog een WW-uitkering, van de 2006-groep nog een kwart.

(Meer) werk boven uitkering voor de helft van herbeoordeelden met beëindigde of verlaagde uitkering gerealiseerd

Gemiddeld over beide cohorten is 48 procent na anderhalf jaar opnieuw aan het werk of – voor zover men al werk had bij de herbeoordeling – werkt dan naar vermogen. De doelstelling van *werk boven uitkering* is voor hen daarmee in meer of mindere mate gerealiseerd. Voor de groep die al werkte bij de herbeoordeling is dit in grotere mate het geval dan voor de groep die toen geen betaalde baan had. Het aandeel dat werk boven uitkering realiseert zal waarschijnlijk nog stijgen. Een deel van de niet-werkenden is op zoek naar werk en acht dit niet kansloos. Ruim een derde van de herbeoordeelden van wie de uitkering verlaagd of beëindigd is, geeft aan dat ze waarschijnlijk ook in de toekomst het werk niet zullen hervatten. De kloof tussen de mogelijkheden en beperkingen die men zelf ervaart en wat in theorie mogelijk zou moeten zijn, lijkt voor hen groot te zijn.

1 INLEIDING

1.1 Herbeoordeling arbeidsongeschikten

Herbeoordeling volgens gewijzigde schattingscriteria en procedure

UWV herbeoordeelt alle cliënten met een WAO-, Wajong of WAZ-uitkering periodiek om na te gaan of er veranderingen zijn opgetreden in hun arbeidsvermogen. De verzekeringsarts beoordeelt daarbij wat de functionele mogelijkheden zijn voor het verrichten van arbeid. De arbeidsdeskundige bepaalt conform de criteria uit het Schattingsbesluit welke functies de cliënt, gegeven deze functionele mogelijkheden, nog kan uitvoeren. Het verschil tussen het loon wat met deze functies verworven kan worden en het loon dat men kreeg voordat men arbeidsongeschikt werd, bepaalt de hoogte van het arbeidsongeschiktheidspercentage. In augustus 2004 is dit Schattingsbesluit¹ aangepast. Belangrijke wijzigingen zijn dat bij het vaststellen van de restverdiencapaciteit rekening wordt gehouden met minder arbeidsplaatsen dan voorheen en dat arbeid in de avonduren ook bij deze vaststelling betrokken wordt. Ook wordt bij de vaststelling nu uitgegaan van een functie van 38 uur, ook als de cliënt voorheen meer² of minder uren werkte. Daarnaast is het ontberen van basisvaardigheden, waaronder beheersing van de Nederlandse taal en eenvoudig computergebruik, niet langer een reden om niet voor banen in aanmerking te komen waarvoor deze vaardigheden vereist zijn. Betrokkenen die deze basisvaardigheden niet hebben, zullen zich deze binnen zes maanden eigen moeten maken. Ten slotte geldt dat voor parttimers nu ook fulltimerfuncties geselecteerd worden. Deze wijzigingen betekenen dat in meer gevallen sprake is van meer resterende verdiencapaciteit. Hierdoor kunnen cliënten bij gelijkblijvende functionele mogelijkheden een lagere arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen of kan deze geheel vervallen. Het aangepaste Schattingsbesluit (aSB) is van toepassing op alle mensen die vanaf 1 januari 2006 voor de WIA (de opvolger van WAO en WAZ) of Wajong beoordeeld worden. Daarnaast is besloten om systematisch alle 'lopende' arbeidsongeschikten opnieuw te beoordelen volgens het aSB, uitgezonderd de 50-plussers. Naast de aanpassing van de schattingscriteria is bij deze herbeoordelingoperatie ook een aantal veranderingen doorgevoerd in de beoordelingsprocedure. Bij cliënten met moeilijk objectieerbare aandoeningen wordt de claimbeoordeling intensiever uitgevoerd (twee verzekeringsartsen). Ook worden nu alle herbeoordelingen uitgevoerd op basis van spreekuuronderzoek, terwijl voorheen een deel op basis van dossier en aan-

¹ Hierin staan de criteria beschreven waarlangs de *arbeidsdeskundige* het arbeidsgeschiktheidpercentage dient te bepalen.

² Op 2 maart 2007 heeft de Centrale Raad van Beroep uitgesproken dat de *maximering* van de uren in strijd is met de WAO.

vullende schriftelijke informatie werd verricht. De medische beoordelingscriteria zelf zijn niet veranderd.

Begeleiding naar werk centraal

Wanneer de uitkering verlaagd of beëindigd wordt bij de herbeoordeling, wordt de cliënt in staat geacht het inkomensverlies te compenseren door betaald werk te zoeken, of (als men al werkt) het aantal uren of de functie uit te breiden. Na het vaststellen van de arbeidsongeschiktheidsklasse wordt daarom voor de cliënt een re-integratievisie opgesteld. Hierbij worden de mogelijkheden tot ondersteuning door UWV bij de re-integratie besproken worden. UWV streeft ernaar maatwerk te leveren bij de begeleiding, waaronder het geven van keuze tussen trajecten. Het kabinet heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor de re-integratieondersteuning. Daarnaast zijn tijdens het najaarsoverleg in 2004 en tijdens de werktop op 1 december 2005 afspraken gemaakt met sociale partners over werkuitbreiding van werkende herbeoordeelden.

1.2 Omvang en stand van zaken herbeoordelingsoperatie

UWV is in oktober 2004 gestart met de uitvoering van de herbeoordelingen volgens het aSB. In totaal moesten circa 340.000 arbeidsongeschikten geboren na 1 juli 1954 opnieuw beoordeeld worden. Begin 2007 heeft de regering besloten deze grens te verlagen tot 1 juli 1959³. De herbeoordelingsoperatie moet in het eerste kwartaal van 2009 voltooid worden. De herbeoordelingen hebben betrekking op Wajongers, WAZ'ers en WAO'ers. Ook cliënten die een professionele herbeoordeling⁴ ondergaan, worden volgens het aSB beoordeeld. Het oproepen voor de herbeoordelingen vindt plaats op volgorde van leeftijd: van jong naar oud. In tabel 1.1 wordt het aantal herbeoordelingen weergegeven dat UWV heeft uitgevoerd in 2006, verdeeld naar de uitkomst van de herbeoordeling en naar type verzekering.

Onderzoeksgroep vertegenwoordigt eenderde van de herbeoordeelden

Uit de tabel is op te maken dat 34 procent van alle vóór 2008 uitgevoerde herbeoordelingen tot een verlaging of beëindiging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft geleid. Dit percentage ligt bij de WAO (39 procent) en de WAZ (46

³ Op de groep die op 1 juli 2004 tussen de 45 en 50 jaar oud was, wordt bij de herbeoordeling sindsdien weer uitgegaan van het oude schattingsbesluit, zoals dit vóór 1 oktober 2004 gold. Bij al herbeoordeelde 45-plussers wordt het arbeidsongeschiktheidspercentage opnieuw berekend (tenzij men dit uitdrukkelijk niet wenst).

⁴ Professionele herbeoordelingen zijn herbeoordelingen die buiten de standaardtermijnen om plaatsvinden. Het initiatief hiervoor kan bij UWV of de cliënt liggen. Aanleiding hiervoor vormt een (te verwachten) verandering in de gezondheid of inkomen.

procent) veel hoger dan bij de Wajong (8 procent). Het onderzoek dat in dit rapport beschreven wordt, heeft betrekking op een *deelgroep* van de herbeoordeelden, namelijk **WAO'ers** waarvan de uitkering is **verlaagd** of **beëindigd**. Ongeveer tachtig procent van de herbeoordelingen betreft WAO'ers. Van 39 procent van deze WAO'ers is de uitkering verlaagd of beëindigd. De 'afgeschatte' WAO'ers vertegenwoordigen 31 procent van alle cliënten die vóór 2008 herbeoordeeld zijn.

Tabel 1.1 Uitkomst van de t/m 2007 uitgevoerde aSB-herbeoordelingen

	WAO	Wajong	WAZ	totaal
uitkering beëindigd	25%	7%	29%	22%
uitkering verlaagd	14%	1%	17%	12%
uitkering gelijk gebleven	55%	91%	48%	62%
uitkering verhoogd	6%	1%	7%	5%
totaal (kolom%)	100%	100%	100%	100%
aantallen herbeoordeelden	229.000	55.000	8.000	291.000
aandeel (rij%)	79%	19%	3%	100%

Bron: Voorlopige cijfers Kenniscentrum UWV, definitieve cijfers verschijnen in UWV jaarverslag 2007

1.3 Veranderingen in 2005 en 2006

In 2006 minder beëindigingen van de WAO-uitkering dan in 2005

Omdat dit monitoronderzoek alleen WAO-ers volgt die in 2005 en 2006 herbeoordeeld zijn, geven we in tabel 1.2 de uitkomsten per kalenderjaar weer. In 2005 werd bij 47 procent van de herbeoordeelde WAO'ers de uitkering verlaagd of beëindigd. In 2006 is dit percentage gedaald tot 38. Het verschil wordt vooral veroorzaakt door een kleiner aandeel *beëindigingen*: 32 procent in 2005 tegenover 23 procent in 2006. Het percentage *verlagingen* is niet veranderd. Naarmate de herbeoordeelden ouder zijn, gebeurt het dus vaker dat het arbeidsongeschiktheidspercentage na de herbeoordeling gelijk blijft of verhoogd wordt. Dit is niet alleen een gevolg van stijgende leeftijd op zich, maar ook van andere factoren die gepaard gaan met een hogere leeftijd: hoger salaris, ander type aandoeeningen, langere WAO-duur en opleiding. Daarnaast veroorzaakt ook de mate waarin *professionele* beoordelingen worden uitgevoerd een verschil in het aandeel beëindigingen. Professionele herbeoordelingen leiden vaak tot een verlaging

of beëindiging van het WAO-percentage. In 2006 zijn minder professionele herbeoordelingen uitgevoerd dan in 2005⁵. De trend van minder beëindigingen zet zich in 2007 voort. In dat jaar vinden voor het eerst ook iets minder verlagingen plaats.

Tabel 1.2 Uitkomsten van uitgevoerde herbeoordelingen onder WAO'ers, 2005, 2006 en 2007

	2005	2006	2007
uitkering beëindigd	32%	23%	16%
uitkering verlaagd	15%	15%	13%
uitkering gelijk gebleven	49%	57%	63%
uitkering verhoogd	4%	6%	8%
totaal (kolom%)	100%	100%	100%

Bronnen: UWV jaarverslagen 2005 en 2006, cijfers 2007 betreffen voorlopige berekening Kenniscentrum UWV.

Veranderingen in uitvoering herbeoordelingen vanaf 2006

UWV heeft haar beleid rond de begeleiding en informatievoorziening van herbeoordeelden op een aantal punten bijgesteld in 2006. Een aantal van deze veranderingen is mede gebeurd op basis van knelpunten zoals die uit de rapportages over het 2005-cohort naar voren kwamen. Het gaat om de volgende zaken.

1. Vanaf 1 januari 2006 heeft UWV als beleid om de herbeoordeelden in alle gevallen de re-integratievisie toe te sturen. De cliënt kan sinds die datum ook in beroep gaan tegen de re-integratievisie. In de vernieuwde re-integratievisie worden alle afspraken rond begeleiding helder vastgelegd. Een beoogd effect hiervan is dat begeleiding naar werk uitdrukkelijker een onderwerp van gesprek wordt tussen herbeoordeelde en arbeidsdeskundige en dat er meer helderheid voor de cliënt ontstaat.
2. Vanaf februari 2006 worden alle herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd en die te kennen hebben gegeven geen behoefte te hebben aan ondersteuning, na drie maanden opnieuw benaderd met een passend aanbod voor ondersteuning. Het gaat hierbij om ongeveer een derde van de groep die hun uitkering (deels) verliest. Voor het uitvoeren van onder andere deze taak heeft UWV circa 100 re-integratiebegeleiders aangesteld.

⁵ UWV Kwartaalverkenning (2008) UKV 2007-IV, Kenniscentrum UWV, p. 43-44.

3. Vanaf 1 juli 2006 koopt UWV maatwerktrajecten in. Een deel van deze trajecten is speciaal gericht op herbeoordeelden met gezondheidsbeperkingen. Voorschakel- en activeringstrajecten maken hier onderdeel van uit.
4. In het derde kwartaal van 2006 heeft UWV verbeteringen doorgevoerd in het aanvraagproces van WW- en TRI-uitkeringen na de herbeoordeling. Kern van deze verbeteringen is dat de aanvraag niet eerst via CWI verloopt maar intern binnen UWV wordt afgehandeld. De klant wordt daarbij ondersteund door de arbeidsdeskundige, waarbij bekende gegevens worden doorgegeven ten behoeve van de beoordeling van de WW, respectievelijk TRI-aanvraag. Dit gebeurt aansluitend op het gesprek dat de arbeidsdeskundige met de cliënt heeft over de uitkomsten van de herbeoordeling.
5. In 2006 heeft een bezwaarprocedure geen opschortende werking meer voor re-integratieactiviteiten.
6. Sinds 2006 maakt UWV ook concrete re-integratieafspraken met cliënten die aangeven dat ze zelf op zoek gaan naar werk.
7. Een van de wijzigingen in 2007 betreft het maximeren van de uren omvang van de maatmanfunctie. Deze maximering houdt in dat bij de schatting ervan wordt uitgegaan dat in de maatmanfunctie niet meer dan 38 uur wordt gewerkt. Op 2 maart 2007 heeft de Centrale Raad van Beroep uitgesproken dat deze maximering in strijd is met de WAO. Het UWV mag deze maximering sindsdien dan ook niet meer toepassen en moet uitgaan van de uren die iemand werkelijk heeft gewerkt. De reeds genomen beslissingen worden herzien.
8. In het regeerakkoord van 7 februari 2007⁶ is de afspraak opgenomen dat de grens voor toepassing van het aangepaste Schattingsbesluit wordt verlaagd van 50 naar 45 jaar. Bij al herbeoordeelde 45-plussers bekijkt UWV de arbeidscapaciteit opnieuw, nu met toepassing van het oude Schattingsbesluit. Dit kan een verhoging of hervatting van de WAO-uitkering tot gevolg hebben.
9. In hetzelfde regeerakkoord is afgesproken de duur van de TRI-uitkering te verlengen van zes maanden tot één jaar.

⁶ Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie.

1.4 Doel en probleemstelling van het onderzoek

Doel van het onderzoek

Het onderzoek moet in de eerste plaats inzicht opleveren in de arbeidsmarkt- en inkomenspositie van cliënten waarvan de WAO-uitkering na de aSB-herbeoordeling is verlaagd of beëindigd. Daarnaast moet het inzicht verschaffen in de kenmerken van de cliënten, de inzet en het effect van re-integratie-instrumenten en de beleving van de herbeoordeling.

De opdrachtgever van dit onderzoek, zijnde UWV, heeft de probleemstelling als volgt omschreven.

Wat gebeurt er qua arbeidsmarkt- en inkomenspositie met de WAO'ers die na herbeoordeling meer of volledig arbeidsgeschikt worden verklaard en wat zijn de succes- en faalfactoren die van invloed zijn op het vinden en aanvaarden van werk, te onderscheiden naar vier categorieën factoren, gelegen in de persoon, de (potentiële) werkgever, de re-integratiedienstverlening en de wet- en regelgeving?

Twee cohorten, binnen elke cohort drie metingen

Twee groepen (cohorten) van 5.000 WAO'ers, waarvan de uitkering beëindigd of verlaagd is, zijn gedurende anderhalf jaar gevolgd. Beide cohorten zijn op drie tijdstippen geënquêteerd, namelijk op 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling. De eerste groep is samengesteld uit personen die deze uitslag in mei of juni 2005 kregen, de tweede groep uit personen die deze in mei of juni van 2006 kregen. In het totaal zijn dus zes deelonderzoeken uitgevoerd. Door vergelijking tussen de twee cohorten en tussen verschillende metingen binnen de cohorten, wordt het vereiste inzicht in de probleemstelling verkregen. Voorliggend rapport betreft de uitkomsten van de derde enquête bij het tweede cohort. Tevens vormt het de eindrapportage over de zes deelonderzoeken. De vijf eerder verschenen rapporten staan in onderstaand kader.

Eerder verschenen rapporten 'Herbeoordeeld,en dan?'

Cohort 2005 na 4 maanden

Deursen, C.G.L. van (2006). *Werken na herbeoordeling? Onderzoek onder 1.783 herbeoordeelden waarvan de uitkering verlaagd of beëindigd is*. Leiden: AStri (P380/1)

Cohort 2005 na 8 maanden

Deursen, C.G.L. van (2006). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 8 maanden na de uitslag*. Leiden: AStri (P380/2).

Cohort 2005 na 18 maanden

Deursen, C.G.L. van (2007). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 2005-cohort, 18 maanden na de uitslag*. Leiden: AStri (P380/4).

Cohort 2006 na 4 maanden

Deursen, C.G.L. van, m.m.v. C.L. van der Burg & V. Veldhuis (2007). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 4 maanden na de uitslag 2005 en 2006*. Leiden: AStri (P380/3).

Cohort 2006 na 8 maanden

Deursen, C.G.L. van, m.m.v. C.L. van der Burg & V. Veldhuis (2007). *Herbeoordeeld... en dan? Stand van zaken 8 maanden na de uitslag 2005 en 2006*. Leiden: AStri (P380/5).

Enquêteonderwerpen derde meting

De derde enquête vindt 18 maanden na de uitslag van de herbeoordeling plaats. In voorliggend rapport over deze derde meting wordt de stand van zaken gegeven wat functie-uitbreiding van werkenden en werkhervatting van niet-werkenden betreft. Verder wordt de ontvangen begeleiding en het inkomen in kaart gebracht. Ten slotte is de respondenten gevraagd om nu, anderhalf jaar na de herbeoordeling, de balans op te maken over hun situatie en de ondersteuning van UWV.

Vergelijking met eerdere metingen

Het tweede cohort is grotendeels dezelfde enquêtevragen voorgelegd als het eerste cohort. De uitkomsten van het 2006-cohort worden waar mogelijk vergeleken met het 2005-cohort. Daarnaast worden de uitkomsten bij achttien maanden waar mogelijk vergeleken met die bij acht (en vier) maanden van hetzelfde cohort.

Inhoud van dit rapport

In hoofdstuk 2 staan de herbeoordeelden centraal die tijdens de herbeoordeling *geen* werk hadden. Beschreven wordt welk deel na 18 maanden het werk hervat heeft, welke zoekactiviteiten zij verrichtten en welke begeleiding zij daarbij hebben ontvangen van UWV of re-integratiebedrijven. Ook wordt beschreven wat de degenen die weinig perspectief op werkhervatting zien kenmerkt. Hoofdstuk 3

gaat over functie-uitbreiding bij degenen die tijdens de herbeoordeling werk hebben en over de zoekactiviteiten en begeleiding van degenen die hun werk na de herbeoordeling verloren hebben of bij de eigen werkgever niet kunnen uitbreiden. Hoofdstuk 4 gaat over de inkomensgevolgen na 18 maanden en de ontvangen uitkeringen. In hoofdstuk 5 kijken de herbeoordeelden terug op het afgelopen anderhalf jaar: zijn ze nu al met al beter of slechter geworden van de herbeoordelingsoperatie en hoe oordelen ze over de ondersteunende rol van UWV? Elk hoofdstuk eindigt met een conclusieparagraaf. Hoofdstuk 6 vormt de slotbeschouwing over de zes metingen: wat is bereikt met de herbeoordelingsoperatie wat betreft arbeidsparticipatie en wat zijn de gevolgen voor het inkomen geweest? In bijlage 1 worden de onderzoeksmethode, respons en representativiteit van de zesde meting kort beschreven. Bijlage 2 beschrijft de kenmerken van de steekproef, bijlage 3 de veranderingen van het WAO-percentages na de herbeoordeling en bijlage 4 de ervaren gezondheid.

2 WERKHERVATTING VAN DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING GEEN WERK HEEFT

2.1 Inleiding

Basisgroep: niet-werkenden tijdens de herbeoordeling

De basisgroep voor dit hoofdstuk wordt gevormd door *de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft*. Dit is in het 2006-cohort het geval voor 58 procent van de herbeoordeelden (2005-cohort: 64 procent). Het beleidsstreven is dat zoveel mogelijk niet-werkende WAO'ers betaald werk vinden om daarmee hun verlies of de verlaging van de uitkering te compenseren. Binnen de basisgroep worden daarom twee subgroepen onderscheiden: de groep die na 18 maanden aan het werk is (de werkhervatters) en de groep die na 18 maanden niet werkt (de niet-hervatters).

UWV biedt alle niet-werkenden begeleiding aan

UWV is primair verantwoordelijk voor de begeleiding van de niet-werkenden naar werk. Op basis van een door de arbeidsdeskundige opgestelde re-integratievisie wordt bepaald of begeleiding naar werk nodig is. Indien dit het geval is, dient UWV de cliënt aan te melden bij een re-integratiebedrijf. Het re-integratiebedrijf biedt vervolgens de begeleiding aan.

Inhoud van dit hoofdstuk

In paragraaf 2.2 wordt de stand van zaken wat werkhervatting betreft gegeven voor het 2005- en 2006-cohort op de verschillende peilmomenten. Paragraaf 2.3 gaat over kenmerken van de werkhervatters. Paragraaf 2.4 gaat over het zoekgedrag van de niet-hervatters. Paragraaf 2.5 gaat over de niet-hervatters die weinig toekomstperspectief zien. De paragrafen 2.6 en 2.7 gaan over de ontvangen begeleiding en de behoeften op dit punt, zowel van de werkhervatters als van de niet-hervatters. Paragraaf 2.8 bevat de belangrijkste conclusies over de niet-werkenden ten tijde van de herbeoordeling.

2.2 Werkhervatting na 18 maanden

Na achttien maanden is 37 procent van 2006-groep die niet werkte tijdens herboer aan het werk

Eén van de hoofddoelen van dit cohortonderzoek is te bepalen hoeveel herbeoordeelden zonder werk, na anderhalf jaar betaald werk hebben verworven. Hiertoe wordt de groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft op drie peilmo-

menten gevraagd of men betaald werk heeft, namelijk na 4, 8 en 18 maanden⁷. De uitkomsten staan in tabel 2.1. Van de 2006-groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft, heeft vier maanden later 12 procent betaald werk gevonden. Dit is 1 procentpunt meer dan in 2005-cohort na vier maanden het geval was. Bij acht maanden ligt het percentage werkhervatters op 24 procent bij de 2006-groep tegenover 20 procent in de 2005-groep. Bij achttien maanden is het verschil tussen de 2005-groep en 2006-groep opgelopen tot 5 procentpunten: het percentage werkhervatters is nu 37 procent bij de 2006-groep, tegenover 32 procent bij de 2005-groep.

Verwacht mag worden dat het aandeel werkenden nog iets verder zal stijgen, omdat een deel van de trajecten nog loopt (zie paragraaf 2.5) op het moment van deze enquête (bij 18 maanden). UWV rekent met een gemiddelde duur van een re-integratietraject van 14 maanden. De maximum duur van een traject is twee jaar.

Tabel 2.1 Ontwikkeling werkhervatting bij de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling geen betaald werk hebben, 2005 en 2006

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkhervatters 2005-groep	0%	11%	20%	32%
werkhervatters 2006-groep	0%	12%	24%	37%

2.3 Kenmerken werkhervatters

Achtergrondkenmerken werkhervatters

Wat kenmerkt de groep die na achttien maanden het werk hervat heeft? De gezondheid bij 4 maanden blijkt voorspellend voor de werkhervatting bij 18 maanden: degenen die toen hun gezondheid als redelijk of goed ervoeren, zijn nu relatief vaak aan het werk. Ditzelfde geldt voor degenen die geen gezondheidsklachten meer hadden of uitsluitend klachten aan het bewegingsapparaat. Ook is men vaker aan het werk naarmate men korter in de WAO zat vóór de herbeoordeling. Hetzelfde geldt als geen bezwaar is gemaakt tegen de beschikking. Er blijken binnen de 2006-groep geen grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen te zijn.

⁷ De betreffende enquêtevraag is "Heeft u op dit moment betaald werk?".

Van de 45-plussers heeft 32 procent het werk hervat, van de 24-35 jarigen 44 procent en van de 35-44 jarigen 38 procent. Dit verschil is statistisch niet significant en kan dus op toeval berusten (bij de 2005-groep was er wel verschil: mensen jonger dan 45 jaar hebben hier relatief vaak hervat). Op de demografische kenmerken geslacht, opleidingsniveau, kostwinnerschap, woonsituatie en kinderen zijn de verschillen klein. Wel heeft men vaker het werk hervat als men van Nederlandse afkomst is of uit een ander land dan Turkije, Marokko, Suriname of de Antillen afkomstig is.

Ruim de helft werkhervatters benut verdiencapaciteit

In tabel 2.2 zijn enkele kenmerken van het dienstverband van de werkhervatters weergegeven. Daarbij is een vergelijking gemaakt met de vorige meting van dit 2006-cohort (8 maanden na de herbeoordeling) en met dezelfde metingen bij het 2005-cohort (8 en 18 maanden na de herbeoordeling). Binnen de 2006-groep benut na anderhalf jaar 52 procent in de nieuwe baan de verdiencapaciteit volledig, 31 procent verdient veel minder en 16 procent weet het niet. Dit komt in grote mate overeen met de 2005-groep. De meesten hebben een parttimebaan; 23 procent werkt 36 uur of meer (2005-groep: 29 procent). Dit is ongeveer vergelijkbaar met het aandeel dat parttime werkte voordat men in de WAO terecht kwam⁸.

Bijna de helft heeft redelijk stabiele positie op de arbeidsmarkt

Binnen de 2006-groep heeft 27 procent van de werkhervatters een contract van meer dan een half jaar en 16 procent heeft een vast contract (2005-groep: 32 respectievelijk 15 procent). Hun positie op de arbeidsmarkt is redelijk stabiel. De meerderheid heeft nog geen stabiele of een minder inkomenszekere positie op de arbeidsmarkt verworven (tabel 2.2). Meestal betreft dit uitzendwerk, een tijdelijk contract van een half jaar of korter of werk als zelfstandige. De toename van het aandeel zelfstandigen tussen 8 en 18 maanden is relatief groot, in beide cohorten. Dit is in lijn met het beleid van UWV om starten als zelfstandige te stimuleren. Degenen die op het peilmoment van 18 maanden voor het eerst werk hebben, hebben minder vaak een vast contract (10 procent) dan degenen die al eerder het werk hervat hebben (20 procent – niet in tabel).

⁸ Interne berekening Kenniscentrum UWV.

Tabel 2.2 Kenmerken van het dienstverband bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de werkhervatters)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 86	n = 49	n = 77	n = 142
huidig salaris werkhervatters, vergeleken met theoretische verdien capaciteit volgens UWV				
veel meer	6	4	10	7
ongeveer evenveel	58	50	49	45
veel minder	31	31	34	31
weet het niet	5	15	7	16
aantal werkuren				
0 uren	4	10	8	3
1-19 uren	38	28	29	40
20-35 uren	29	33	47	34
> 36 uren	28	29	17	23
dienstverband				
via een uitzendbureau	18	7	19	16
vast dienstverband (vast contract)	25	15	18	16
kort tijdelijk dienstverband ($\frac{1}{2}$ jaar of korter)	26	14	12	14
langer tijdelijk dienstverband ($> \frac{1}{2}$ jaar)	21	32	29	27
via gesubsidieerde arbeid (WIW / I/D baan)	2	9	-	-
WSW-dienstverband (sociale werkplaats)	1	1	1	2
werkt als zelfstandige, freelancer	3	10	8	13
stage, werkervaringsplaats, proefplaatsing	-	-	4	3
nulurencontract	-	5	3	3
oproepcontract	-	4	3	-
anders	6	3	3	5

Een kwart werkhervatters op zoek naar ander werk

De werkhervatters is gevraagd of ze op dit moment (na 18 maanden) op zoek zijn naar ander werk. Dit blijkt binnen de 2006-groep bij ongeveer een kwart van hen het geval te zijn (23 procent). Vergelijkingsgegevens met 2005 zijn niet beschikbaar.

8 procent heeft na de herbeoordeling nog wel gewerkt, maar inmiddels niet meer

In dit onderzoek is op drie peilmomenten gevraagd of men wel of niet betaald werk heeft, namelijk bij 4, 8 en 18 maanden. In de tussenliggende periodes kunnen mensen het werken hervatten en weer stoppen met werken. En degenen die bij 18 maanden werken, zijn voor een deel andere mensen dan die bij 4 maanden of 8 maanden aan het werk zijn. Om zicht te krijgen op het tussentijds werken, is de mensen die niet hervat zijn bij 18 maanden gevraagd of ze sinds de herbeoordeling nog wel gewerkt hebben. Dit is bij 8 procent van de 2006-groep die bij de herbeoordeling geen werk had het geval. Bij de 2005-groep is dit (naar schatting⁹) 9-12 procent.

Stand van zaken (tussentijdse) werkhervatting

Een overzicht van de stand van zaken betreffende – al dan niet tussentijdse – werkhervatting van de groep die bij de herbeoordeling niet werkte, is weergegeven in tabel 2.3.

Tabel 2.3 Stand van zaken (tussentijdse) werkhervatting bij 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 193	n = 399
heeft na 18 maanden betaald werk	32	37
heeft sinds de herbeoordeling wel gewerkt, maar heeft na 18 maanden geen werk	9-12	8
heeft na de herbeoordeling nooit gewerkt	56-59	54

2.4 Zoekgedrag van niet-werkhervatters

In deze paragraaf staan de herbeoordeelden die het werk na anderhalf jaar (nog) niet hervat hebben centraal. Dit geldt voor 63 procent van de 2006-groep die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft (2005-groep: 68 procent). Acht deze groep zichzelf in staat te werken en zo nee, wat zijn de belemmeringen? Wat ondernemen ze zelf om aan het werk te komen? Beschreven wordt of ze zich aangemeld hebben of ingeschreven zijn bij instanties rond werk en inkomen,

⁹ Omdat deze vraag bij de 2005-groep alleen gesteld is aan degenen die nog op zoek zijn naar werk, is het tussentijds werken voor de niet-zoekenden geschat.

welke zoekactiviteiten ze ondernemen en of ze verwachten binnen een jaar een baan te zullen vinden.

In staat zijn te werken

Alle deelnemers aan dit onderzoek worden door de verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen in staat geacht om – ondanks hun beperkingen – inkomen uit betaald werk te verwerven. De betreffende personen kunnen echter zelf anders denken over hun mogelijkheden. Om na te gaan of cliënten dezelfde mening zijn toegedaan, is degenen die na anderhalf jaar het werk niet hervat hebben de volgende vraag gesteld: “Bent u in staat om te werken?” De antwoorden hierop staan in tabel 2.4. Van de niet-hervatters binnen de 2006-groep geeft 29 procent aan in staat te zijn om te werken; binnen de 2005-groep is dit hoger: 43 procent. Dit verschil tussen de 2006-groep en 2005-groep kan gelegen zijn in verschillen in achtergrondkenmerken: binnen de 2006-groep zijn de niet-hervatters vaker ouder, lager opgeleid, ervaren een slechtere gezondheid, waren vóórheen vaker volledig arbeidsongeschikt en hebben vaker bezwaar gemaakt tegen de uitslag dan de niet-hervatters binnen de 2005-groep.

Een meerderheid binnen beide groepen (62 procent van 2006-groep, 54 procent van 2005-groep) zegt vanwege de gezondheid niet te kunnen werken. Een klein deel kan dit vanwege persoonlijke omstandigheden niet. Een groot deel van de groep die na anderhalf jaar nog niet hervat is, lijkt daarmee zichzelf in de praktijk niet in staat te zien de door UWV vastgestelde verdien capaciteit ook 'te gelde te maken'.

Tabel 2.4 In staat zijn te werken na 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van niet-hervatters)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 136	n = 249
ja	43	29
nee, mijn gezondheid laat dit niet toe	54	62
nee, andere persoonlijke omstandigheden laten dit niet toe	3	9

Inschrijving bij instanties rond werk en inkomen

In tabel 2.5 is weergegeven bij welke instanties de niet-hervatters 18 maanden na de herbeoordeling zijn aangemeld of ingeschreven. Dit wordt vergeleken met de situatie na vier respectievelijk acht maanden. Ongeveer de helft van de niet-hervatters binnen de 2006-groep is na 18 maanden aangemeld bij een re-inte-

gratiebedrijf, ruim 70 procent bij het CWI en eenderde bij een uitzendbureau. Vergeleken met de situatie na 8 maanden is men vaker ingeschreven bij een uitzendbureau en minder vaak bij het CWI. Ten opzichte van de 2005-groep is men wat vaker aangemeld bij een uitzendbureau of re-integratiebedrijf.

Tabel 2.5 Aanmelding bij instanties rond werk en uitkering bij 4, 8 en 18 maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2005	<i>(n = 775)</i>	<i>(n = 374)</i>	<i>(n = 137)</i>
CWI	87	84	77
uitzendbureau	29	24	29
re-integratiebedrijf	57	56	42
gesubsidieerde arbeid	2	1	1
WSW	4	3	6
2006	<i>(n = 775)</i>	<i>(n = 258)</i>	<i>(n = 249)</i>
CWI	85	80	71
uitzendbureau	25	22	34
re-integratiebedrijf	54	48	47
gesubsidieerde arbeid	1	0	0
WSW	3	3	7

Zoekactiviteiten van de niet-hervatters

In het kader van het zoeken naar werk zijn verschillende activiteiten mogelijk, los van een eventueel re-integratietraject. De herbeoordeelden zijn zeven mogelijke zoekactiviteiten voorgelegd met daarbij de vraag of ze die in de afgelopen vier maanden verricht hebben. In tabel 2.6 zijn de uitkomsten hiervan weergegeven. In beide cohorten worden de meeste activiteiten door een meerderheid verricht. Het meest kijkt men naar vacatures in kranten. Meer dan de helft solliciteert op vacatures en/of doet open sollicitaties. Een klein deel heeft de afgelopen vier maanden nog contact opgenomen met de oude werkgever.

Tabel 2.6 Zoekactiviteiten bij 4, 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2005		<i>(n = 368)</i>	<i>(n = 137)</i>
vacatures kijken in de krant	-	75	76
vacatures kijken op internet	-	64	62
vacatures kijken bij CWI	-	57	49
solliciteren op vacatures	-	68	69
open sollicitaties	-	64	57
over (ander) werk zoeken praten	-	61	69
contact opnemen met oude werkgever	-	14	15
2006	<i>(n = 775)</i>	<i>(n = 264)</i>	<i>(n = 249)</i>
vacatures kijken in de krant	68	69	64
vacatures kijken op internet	60	61	55
vacatures kijken bij CWI	55	45	48
solliciteren op vacatures	59	62	56
open sollicitaties	54	44	46
over (ander) werk zoeken praten	60	54	58
contact opnemen met oude werkgever	9	6	12

Helft van de niet-hervatters is na 18 maanden op zoek naar werk

Het ondernemen van zoekactiviteiten hoeft niet te betekenen dat men serieus op zoek naar een baan is. Vacatures bekijken kan men immers ook doen ter oriëntatie op de toekomst (bijvoorbeeld na afronding van een traject) of omdat dit verplicht is voor de WW. Van de niet-hervatters binnen de 2006-groep antwoordt de helft bevestigend op de vraag of men *momenteel* op zoek is naar werk (tabel 2.7). Dit is minder dan bij de 2005-groep, waar bijna tweederde op zoek naar werk was. In beide cohorten wordt nu minder gezocht naar werk dan bij 8 maanden. Naarmate men ouder is, is men vaker op zoek naar werk (41 procent van de 35-minners versus 55 procent van de 45-plussers). Deze trend is echter statistisch niet significant en kan dus op toeval berusten.

Een derde van de zoekenden verwacht niet binnen een jaar werk te hebben

Van de niet-hervatters binnen de 2006-groep die momenteel op zoek zijn naar werk, verwacht 22 procent binnen een jaar werk te hebben en 32 procent verwacht dat dit niet zal gebeuren. De overige 46 procent weet het niet (tabel 2.7). Vergeleken met de 2005-groep zijn de verwachtingen na anderhalf jaar minder positief en onzekerder in de 2006-groep. Bij acht maanden was er nog geen ver-

schil tussen beide cohorten. Uit vergelijking van de antwoorden van de niet-hervatters in het 2006-cohort die zowel aan de tweede als derde meting deelnamen (en op beide peilmomenten niet werkten), blijkt dat zij bij 18 maanden vaker onzeker zijn (geworden) dan ze bij 8 maanden waren.

Tabel 2.7 Zoeken naar werk en verwachtingen over het vinden/zoeken van werk bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de niet-hervatters)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 368	n = 137	n = 264	n = 249
is momenteel op zoek naar werk				
ja	70	63	65	50
nee	30	37	35	50
<i>indien momenteel op zoek naar werk:</i>				
verwachting over vinden van werk	(n = 257)	(n = 88)	(n = 171)	(n = 116)
weet zeker of denkt wel werk te hebben binnen een jaar	34	36	30	22
weet zeker of denkt geen werk te hebben binnen een jaar	37	35	39	32
weet echt niet of men binnen een jaar werk zal hebben	29	29	31	46
<i>indien momenteel niet op zoek naar werk:</i>				
termijn waarop men verwacht wèl op zoek te gaan	(n = 109)	(n = 44)	(n = 87)	(n = 118)
binnen een jaar	45	41	27	21
op langere termijn dan een jaar	31	38	41	37
waarschijnlijk nooit meer	25	21	31	42

Vier op de tien niet-zoekenden verwacht nooit meer op zoek naar werk te gaan
Van de niet-hervatters binnen de 2006-groep die nu *niet* op zoek zijn naar werk, antwoordt 1 op de 5 bevestigend op de vraag of men verwacht binnen een jaar nog op zoek te gaan naar werk. Ruim 40 procent verwacht nooit meer op zoek te gaan. Bijna 40 procent verwacht op langere termijn alsnog werk te gaan zoeken (tabel 2.7). De niet-zoekenden van de 2006-groep zijn (net als tien maanden geleden) minder vaak van plan om binnen een jaar op zoek te gaan dan die van de 2005-groep. Binnen de 2005-groep verwacht ruim 40 procent binnen een jaar op zoek te gaan.

Gezondheid belangrijkste obstakel bij werkzoekenden en niet-zoekenden

De werkzoekende niet-werkenden die niet verwachten binnen een jaar betaald werk te vinden, is gevraagd waarom ze dit niet verwachten. Daarnaast is de niet-werkenden die momenteel niet op zoek zijn naar werk gevraagd waarom ze niet op zoek zijn. De antwoorden voor de 2006-groep zijn weergegeven in tabel 2.8. In beide situaties is de meest genoemde reden hiervoor, net als in eerdere metingen (niet in tabel¹⁰), de gezondheid. Men verwacht vanwege de gezondheid moeilijk een baan te kunnen vinden of men is om deze reden niet op zoek. Dege-
nen die hun gezondheid als slecht ervaren zijn tweemaal zo weinig op zoek naar werk dan zij die hun gezondheid *niet* als slecht ervaren (niet in tabel).

Tabel 2.8 Redenen waarom men verwacht geen werk te zullen vinden of waarom men niet op zoek is naar werk, 2006 (als percentage van de niet-hervatters die niet verwacht werk te vinden respectievelijk niet zoekt)

	2006
<i>indien momenteel op zoek naar werk, maar verwacht niet binnen een jaar betaald werk te vinden: redenen waarom niet</i> <i>(n = 92)</i>	
vanwege de gezondheid	45
vanwege de leeftijd	13
vanwege het opleidingsniveau	6
vanwege het beperkte aantal uren dat men inzetbaar is	5
sollicitaties zijn tot nu toe steeds zonder succes	14
WAO-verleden schrikt werkgevers af	14
anders	4
<i>indien momenteel niet op zoek naar werk: redenen waarom niet</i> <i>(n = 118)</i>	
vanwege de gezondheid	70
vanwege andere persoonlijke omstandigheden	9
omdat er geen geschikte banen zijn	5
is bang om weer uit te vallen als men een baan heeft	2
wacht de uitslag van het bezwaar of beroep af	2
is tevreden met de huidige situatie	1
<i>wacht het re-integratietraject af</i>	<i>5</i>
<i>is bezig met een stage of opleiding</i>	<i>3</i>
<i>heeft al een baan gevonden of uitzicht hierop</i>	<i>3</i>
<i>is bezig met eigen onderneming</i>	<i>1</i>

¹⁰ Aangezien antwoordcategorieën moeilijk te vergelijken zijn.

Van de niet-zoekenden is 12 procent wel bezig met het verkrijgen van betaald werk: men is bezig met een re-integratietraject, volgt een stage of opleiding, heeft uitzicht op een baan of is bezig met een eigen onderneming (*cursief* in onderste helft tabel 2.8). Zij zijn daarmee feitelijk wel werkzoekend.

2.5 Niet-hervatters die weinig perspectief voor werkherhvatting zien

In de vorige paragraaf hebben we gezien dat er een groep niet-hervatters is die weinig perspectief voor werkherhvatting ziet. Ze achten zichzelf nu niet in staat om te werken, verwachten niet binnen een jaar betaald werk te hebben en/of verwachten nooit meer op zoek te gaan naar werk. Deze groep met weinig perspectief op werkherhvatting betreft bij de 2006-groep 72 procent van de niet-hervatters (2005-groep: 65 procent) (tabel 2.9). In deze paragraaf staan we kort stil bij deze 'perspectief-armen' binnen de 2006-groep: wat kenmerkt hen?

Tabel 2.9 Omvang groep die weinig perspectief voor werkherhvatting ziet, 2005 en 2006 (als percentage van niet-hervatters)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 136	n = 249
acht zichzelf niet in staat te werken	57	71
zoekt werk, maar verwacht niet binnen een jaar betaald werk te hebben	22	16
zoekt niet en verwacht nooit meer op zoek te gaan naar werk	8	21
<i>totale omvang groep 'perspectief-armen'</i>	<i>65</i>	<i>72</i>

Achtergrondkenmerken van niet-hervatters met weinig perspectief

Degenen die aangemerkt kunnen worden als 'weinig perspectief op werkherhvatting hebbend' blijken hun gezondheid als relatief slecht te ervaren. Ook ervaren zij vaker een verslechtering in hun gezondheid in de afgelopen periode. Relatief vaak betreft het mensen die vóór de herbeoordeling volledig arbeidsongeschikt waren en die al wat langer in de WAO zaten. Meer dan gemiddeld zijn de perspectief-armen in bezwaar gegaan tegen de beschikking¹¹. De perspectief-armen

¹¹ Deze kenmerken (slechtere ervaren gezondheid, voorheen volledig arbeidsongeschikt, bezwaar gemaakt) komen ook vaker voor bij de niet-hervatters van de 2006-groep dan bij de niet-hervatters van de 2005-groep. Dit kan mede verklaren waarom de groep 'perspectief-armen' bij de 2006-groep groter is. Daarnaast zijn de niet-hervatters binnen de 2006-groep vaker ouder en lager opgeleid; hierop onderscheiden de 'perspectief-armen' zich echter niet.

onderscheiden zich niet op leeftijd, geslacht, opleidingsniveau of etnische achtergrond. Wel hebben zij relatief vaak een werkende partner (waarbij het echter niet uitmaakt of deze partner hoofdkostwinner is). Bijna een kwart is alleenstaand, wat gemiddeld is. De meesten hebben een uitkering (12 procent niet), waarvan circa 40 procent een WAO-uitkering. De helft heeft een inkomen van 700 euro of lager, waarmee zij ook nog eens weinig inkomensperspectief hebben.

Kenmerken betreffende begeleiding

Al enigszins vooruitlopend op de volgende paragrafen, waarin nader wordt ingegaan op de begeleiding bij werkhervatting, kan geconstateerd worden dat de groep perspectief-armen op dit moment minder vaak begeleiding ontvangt, maar wel even vaak in het verleden begeleiding ontvangen heeft. Hun mening over deze begeleiding is niet negatiever dan die van anderen. Voor zover ze geen begeleiding ontvangen hebben, hebben ze hier meestal ook geen behoefte aan.

2.6 Begeleiding bij terugkeer naar werk

53 procent van de niet-werkenden heeft tijdens of na herbo begeleiding

UWV heeft de re-integratieverantwoordelijkheid voor iedereen die tijdens de herbeoordeling geen werk heeft. In tabel 2.10 is aangegeven welk deel van de groep die bij de herbeoordeling geen werk heeft, sinds de herbeoordeling begeleiding heeft ontvangen. Begeleiding die al gestart was op het moment van de herbeoordeling is daarbij ook meegeteld. De werkhervatters en de niet-hervatters zijn samengenomen. Bij 18 maanden heeft 53 procent van de niet-werkenden binnen de 2006-groep begeleiding ontvangen of ontvangt deze nog steeds; dit is 6 procentpunt meer dan bij 8 maanden. De 2006-groep ontvangt in mindere mate begeleiding dan de 2005-groep (53 versus 58 procent), wat we 10 maanden geleden ook zagen.

Tabel 2.10 Sinds de herbeoordeling ontvangen begeleiding bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 454	n = 193	n = 334	n = 399
totaal: heeft/had begeleiding sinds herbo	55	58	47	53
waarvan: op peilmoment nog steeds	39	30	34	27
waarvan: op peilmoment niet meer	16	28	13	26
aard ontvangen begeleidingsvorm(en)				
re-integratiebedrijf zonder IRO	44	41	30	38
re-integratiebedrijf met IRO	16	13	17	16
arbeidsdeskundige UWV	6	9	7	3
hulp arbeidsdeskundige UWV bij urenuitbreiding	1	2	1	1
anders/onduidelijk	-	-	-	4

Ruim een kwart van de niet-werkenden zit na 18 maanden nog in een traject

Ongeveer de helft van de trajecten die sinds de herbeoordeling zijn gestart (of op dat moment al liepen) is nog niet afgerond. In totaal 27 procent van de 2006-groep die tijdens de herbeoordeling niet werkte, zit nog in traject bij 18 maanden (2005-groep: 30 procent). Normaal gesproken eindigen trajecten na maximaal 24 maanden¹². Bij 26 procent van de 2006-groep is het traject bij 18 maanden inmiddels afgerond (2005-groep: 28 procent).

Circa 40 procent heeft/had regulier traject, 16 procent een IRO

De meest voorkomende vorm van begeleiding aan degenen die tijdens de herbeoordeling geen werk hadden, is een regulier traject bij een door UWV geselecteerd re-integratiebedrijf (circa 40 procent). Ongeveer 1 op de 7 heeft een individuele re-integratieovereenkomst gesloten en dus zelf het re-integratiebedrijf gekozen. Begeleiding door de arbeidsdeskundige of re-integratiecoach van UWV komt relatief weinig voor.

¹² Veel trajecten lopen administratief nog door, nadat de laatste begeleidingsactiviteiten verricht zijn en het traject volgens de cliënt beëindigd is. Om deze reden kunnen cijfers uit het trajectvolgsysteem van UWV afwijken van cijfers zoals gevonden in deze enquête.

Vaakst ontvangen begeleiding op passend werk zoeken en solliciteren gericht

De 2006-groep is gevraagd naar welke begeleiding men precies heeft ontvangen sinds de herbeoordeling (tabel 2.11)¹³. Meest genoemd zijn: een training in hoe men moet solliciteren, er is/wordt uitgezocht welk soort werk men nog kan met de beperkingen en of dit bij hen past, begeleiding bij het solliciteren zelf, tips over hoe en waar men het beste op zoek kan gaan naar werk. De eerste twee soorten begeleiding zijn relatief vaak genoemd door werkhervatters, de laatste twee door niet-hervatters.

Tabel 2.11 Soort begeleiding dat men ontvangen heeft sinds de herbeoordeling (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt en begeleiding ontvangen heeft)

	hervat na 18 mnd	niet hervat na 18 mnd	totaal 2006
ongewogen aantal	n = 80	n = 120	n = 200
hulp bij het leren omgaan met de beperkingen	13	13	13
voor hen uitgezocht welk soort werk men nog kan met beperkingen en of dit bij hen past (assessment)	20	32	28
omscholing naar een ander beroep	21	8	13
een cursus die de kans op werk vergroot (bijv. computer, taal, rijbewijs)	20	13	15
tips over hoe en waar men het beste op zoek kan gaan naar werk	34	23	27
een training in hoe men moet solliciteren	22	36	29
begeleiding bij het solliciteren zelf (bijv. gesprek oefenen, brieven schrijven)	34	26	28
voor hen gezocht naar geschikte werkgevers en bemiddeld bij de plaatsing	23	15	18
begeleiding naar zelfstandig ondernemerschap	4	2	3
gesprekken/coaching in het algemeen	3	4	3

Meeste behoefte aan gesprekken en hulp/bemiddeling bij werk zoeken

Daarnaast is de 2006-groep de open vraag gesteld: "Aan welk soort begeleiding bij terugkeer naar werk heeft u in uw situatie de meeste behoefte (gehad)?" De meeste behoefte blijkt men te hebben (gehad) aan gesprekken met een persoonlijke begeleider: iemand die belangstelling toont, op weg helpt, feedback geeft en

¹³ Voor de 2005-groep zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar.

mentale steun geeft bij de werkhervattingsactiviteiten. Deze wensen passen binnen het 'profiel' van de re-integratiecoaches die sinds enkele jaren voor WW-cliënten ingezet worden. Een andere veelgenoemde behoefte is iemand die helpt zoeken bij het vinden van werk of hierin bemiddelt. Op de derde plaats is er behoefte (geweest) aan omscholing naar een ander beroep.

Werkhervatters hebben vaker begeleiding gehad dan niet-hervatters

In tabel 2.12 is de begeleiding weergegeven voor werkhervatters en niet-hervatters. De werkhervatters hebben – net als in 2005 – vaker begeleiding ontvangen dan de niet-hervatters (56 versus 49 procent). Heeft men begeleiding ontvangen, dan is men dus wat vaker dan gemiddeld weer aan het werk. De begeleiding is bij de werkhervatters meestal reeds beëindigd, terwijl deze bij de niet-hervatters meestal nog loopt. Dit verschil was er niet bij de 2005-groep.

Tabel 2.12 Bij 18 maanden ontvangen begeleiding naar hervatters en niet-hervatters, 2005-2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	hervat na 18 maanden	niet hervat na 18 maanden	totaal
2005	<i>(n = 56)</i>	<i>(n = 137)</i>	<i>(n = 193)</i>
totaal: heeft of had begeleiding sinds herbo	64	55	58
waarvan: bij 18 maanden nog steeds	36	27	30
waarvan: bij 18 maanden niet meer	28	28	28
type traject			
regulier	39	42	41
IRO	20	10	13
2006	<i>(n = 150)</i>	<i>(n = 251)</i>	<i>(n = 399)</i>
totaal: heeft of had begeleiding sinds herbo	56	49	53
waarvan: bij 18 maanden nog steeds	19	32	27
waarvan: bij 18 maanden niet meer	37	17	26
type traject			
regulier	37	38	37
IRO	20	13	16

IRO levert hoger percentage werkhervatters dan regulier traject

In beide cohorten is het aandeel met een regulier traject binnen de groep werkhervatters ongeveer even hoog als binnen de groep niet-hervatters (2006-groep:

37 versus 38 procent). Bij een IRO ligt deze verhouding gunstiger, dat wil zeggen dat het IRO-aandeel bij de werkhervatters hoger ligt dan bij de niet-hervatters (2006-groep: 20 versus 13 procent) (tabel 2.12). Van de 2006-groep met een IRO heeft 48 procent het werk na anderhalf jaar hervat, bij de groep met een regulier traject is dit 38 procent (2005-groep: 48 respectievelijk 30 procent) (niet in tabel). Daarmee lijken de individuele re-integratieovereenkomsten succesvoller te zijn dan reguliere trajecten. Een grotere motivatie en een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt van IRO-cliënten kunnen echter ook (mede)verantwoordelijk zijn voor dit succes. In hoeverre dit het geval is, kunnen wij niet nagaan in dit onderzoek. Wel weten we dat het aandeel laag opgeleiden binnen de IRO-groep kleiner is dan binnen de reguliere trajecten.

15 procent wordt door traject positiever over mogelijkheden betaald werk

Doel van een re-integratietraject is de kansen op het vinden van betaald werk te vergroten. Verwacht zou daarom mogen worden dat herbeoordeelde door een begeleidingstraject positiever worden over hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Van de 2006-groep die na 18 maanden geen werk heeft en begeleiding ontvangt, is 15 procent door het traject inderdaad positiever geworden over de mogelijkheden voor betaald werk (tabel 2.13). Daarnaast is 20 procent juist negatiever geworden over de mogelijkheden en bij 65 procent is hierin niets veranderd. Voor de 2006-groep is vaker niets in het beeld veranderd dan voor de 2005-groep; zowel het aandeel negatief als positief denkenden is nu kleiner. Ten opzichte van de situatie na 8 maanden, is het aandeel dat positiever is geworden over de mogelijkheden nu duidelijk minder groot (in beide cohorten). Waarschijnlijke oorzaak is dat men inmiddels weer 10 maanden *langer* bezig is met terugkeer naar werk, maar nog zonder resultaat. Bekend is ook dat de motivatie afneemt naarmate men langer in een traject zit¹⁴.

¹⁴ Inspectie Werk en Inkomen (2007). *De burger aan zet. Onderzoek naar de invloed van herbeoordeelde WAO-gerechtigden op hun re-integratie.*

Tabel 2.13 Invloed van begeleiding op beeld van mogelijkheden voor betaald werk (als percentage van de groep die begeleiding ontvangt en het werk niet hervat heeft)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 187	n = 75	n = 105	n = 120
positiever geworden over de mogelijkheden	33	20	38	15
negatiever geworden over de mogelijkheden	14	24	9	20
in het beeld is niets veranderd	54	56	53	65

2.7 Behoeftte aan begeleiding

Deze paragraaf gaat over de niet-werkende herbeoordeelden die sinds de herbeoordeling *geen* begeleiding hebben gehad (47 procent van de niet-werkenden binnen de 2006-groep, 42 procent binnen de 2005-groep). Deze groep is gevraagd naar de huidige behoefte aan begeleiding.

6 procent werkhervatters en 10 procent niet-hervatters behoefte aan begeleiding
In tabel 2.14 is de stand van zaken weergegeven wat betreft ontvangen begeleiding en de behoefte hieraan. Van degenen die geen begeleiding ontvangen, heeft een meerderheid hier ook geen behoefte aan; dit aandeel is bij de 2006-groep groter dan bij de 2005-groep (84 versus 64 procent – niet in tabel). Dit kan erop duiden dat UWV de behoeften beter inschat; mogelijk speelt de inzet van de re-integratiebegeleider ook een rol. Voor 8 procent van de niet-werkenden binnen de 2006-groep geldt dat ze sinds de herbeoordeling nooit begeleiding ontvangen hebben, maar hier na anderhalf jaar wel behoefte aan hebben (10 procent van de niet-hervatters en 6 procent van de werkhervatters)¹⁵. De overige 39 procent heeft na anderhalf jaar nog steeds geen behoefte aan begeleiding.

¹⁵ Een koppeling met UWV registratiegegevens leidt tot de vaststelling dat een substantiële groep cliënten begeleiding wenst en zegt die niet te hebben ontvangen, terwijl op de re-integratievisie staat aangegeven dat begeleiding wel aan de orde is of dat er een gegronde reden is om (nog) geen begeleiding te bieden (zoals: cliënt stelt zich niet beschikbaar voor werk, wil op eigen gelegenheid zoeken).

Tabel 2.14 Stand van zaken begeleidingsbehoefte, werkhervatters en niet-hervatters na 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt)

	hervat na 18 mnd	niet hervat na 18 mnd	totaal
2005	<i>n = 56</i>	<i>n = 137</i>	<i>n = 193</i>
ontvangt begeleiding tijdens of na herbo	64	55	58
geen begeleiding en ook geen behoefte hieraan	26	27	27
geen begeleiding maar wel behoefte hieraan	10	18	15
2006	<i>n = 150</i>	<i>n = 251</i>	<i>n = 399</i>
ontvangt begeleiding tijdens of na herbo	56	49	53
geen begeleiding en ook geen behoefte hieraan	38	41	39
geen begeleiding maar wel behoefte hieraan	6	10	8

Aan opleiding of scholing is het meeste behoefte

Degenen die wel behoefte aan begeleiding hebben maar deze niet ontvangen, is een aantal mogelijke vormen van begeleiding voorgelegd. Gevraagd is aan te geven aan welke daarvan men behoefte heeft. Er waren meerdere antwoorden mogelijk. De uitkomsten staan in tabel 2.15¹⁶. Omdat het om kleine aantallen gaat moeten deze cijfers als indicatief worden beschouwd. Het meeste behoefte heeft men aan iemand die met hen uitzoekt welk soort werk men nog kan met beperkingen en of dit bij hen past (assessment) of iemand die voor hen zoekt naar geschikte werkgevers en bemiddeld bij de plaatsing. Daarna worden cursussen, omscholingen en hulp bij het leren omgaan met de beperkingen het meest genoemd.

¹⁶ Voor de 2005-groep zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar.

Tabel 2.15 Begeleiding waaraan men behoefte heeft (*aantallen*, binnen de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt, sindsdien nooit begeleiding heeft gehad en maar hier na 18 maanden wel behoefte aan heeft)

	2006
ongewogen aantal	n = 28
hulp bij het leren omgaan met de beperkingen	12x
iemand die met hen uitzoekt welk soort werk men nog kan met beperkingen en of dit bij hen past (assessment)	17x
omscholing naar een ander beroep	11x
een cursus die de kans op werk vergroot (bijv. computer, taal, rijbewijs)	13x
tips over hoe en waar men het beste op zoek kan gaan naar werk	5x
een training in hoe men moet solliciteren	2x
begeleiding bij het solliciteren zelf (bijv. gesprek oefenen, brieven schrijven)	6x
iemand die voor hen zoekt naar geschikte werkgevers en bemiddeld bij de plaatsing	17x
informatie over wat een re-integratiebedrijf voor hen kan betekenen	6x
een traject bij een re-integratiebedrijf, zodat men straks werk kan vinden	9x
anders	4x

Niet meer willen of denken te kunnen werken belangrijkste reden om geen begeleiding te willen

De herbeoordeelden die aangeven dat ze geen begeleiding gehad hebben sinds de herbeoordeling en hieraan ook geen behoefte hebben, is gevraagd naar de belangrijkste reden hiervoor. De antwoorden zijn weergegeven in tabel 2.16. De vaakst genoemde reden (door 45 procent van de 2006-groep en 34 procent van de 2005-groep) is dat men niet kan werken vanwege de gezondheid. De tweede reden is dat men geen vertrouwen heeft in de begeleiding die UWV of re-integratiebedrijven bieden (20 respectievelijk 23 procent). De derde reden is dat men zonder begeleiding werk wil zoeken (16 respectievelijk 11 procent). De overige herbeoordeelden geven diverse andere redenen. Wanneer de redenen worden samengevoegd die verwijzen naar 'niet kunnen of willen werken' (cursief in tabel), komt het percentage hiervan uit op 54 voor de 2006-groep respectievelijk 44 voor de 2005-groep.

Tabel 2.16 Belangrijkste redenen waarom men geen behoefte aan begeleiding heeft bij 18 maanden, 2005-2006 (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling niet werkt en geen behoefte heeft aan begeleiding)

	2005	2006
ongewogen aantal	53	147
zit al in re-integratietraject of heeft deze gehad	3	7
<i>kan niet werken, vanwege gezondheid</i>	34	45
<i>kan niet werken, vanwege persoonlijke omstandigheden</i>	10	5
<i>wil niet werken (of uitbreiden)</i>	-	4
wil zonder begeleiding werk zoeken	11	16
heeft geen vertrouwen in de begeleiding UWV of rib's	23	20
heeft werk (naar tevredenheid)	9	4
nog in bezwaar	1	-
begeleiding is afgewezen door UWV of rib	3	-
wordt via ander kanaal begeleid	2	-
volgt opleiding	2	-

2.8 Conclusie

37 procent binnen 2006-groep die niet werkte tijdens herbo weer aan het werk na 18 maanden

Ten tijde van de herbeoordeling heeft 58 procent van de 2006-groep geen werk. Na 4 maanden heeft 12 procent van deze groep het werk hervat. Bij 8 maanden is dit percentage gestegen tot 24 procent en bij 18 maanden tot 37 procent. Daarmee is het aandeel werkhervatters binnen de 2006-groep hoger dan binnen de 2005-groep. Dit is bij alle drie peilmomenten zo geweest, maar het verschil is per peilmoment steeds iets groter geworden. Binnen de 2005-groep heeft 32 procent het werk na 18 maanden hervat (zie onderstaand schema). Verwacht wordt dat het percentage werkhervatters verder zal stijgen: de helft van de niet-hervatters binnen de 2006-groep is nog steeds op zoek naar werk, en een kwart zit nog in een re-integratietraject. Naast het aandeel werkhervatters is er nog 8 procent die tussentijds het werk hervat heeft, maar bij 18 maanden niet meer werkt (niet in schema).

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkhervatters 2005-groep	0%	11%	20%	32%
werkhervatters 2006-groep	0%	12%	24%	37%

Kenmerken van werkhervatters

De herbeoordeelden die bij 18 maanden het werk hervat hebben, hebben een relatief goede gezondheid, zaten relatief kort in de WAO en hebben relatief weinig bezwaar gemaakt tegen de beschikking. Binnen de 2006-groep is geen significant verschil naar leeftijd, terwijl binnen de 2005-groep degenen die jonger zijn dan 45 jaar relatief vaak het werk hervat hebben.

Ruim de helft van de werkhervatters benut verdien capaciteit

Van de werkhervatters binnen de 2006-groep benut 52 procent na anderhalf jaar de verdien capaciteit, 31 procent verdient veel minder en 16 procent weet het niet. Bij de 2005-groep is deze verdeling bijna hetzelfde.

Bijna de helft heeft redelijk stabiele arbeidsmarktpositie

De meeste werkhervatters hebben een parttimebaan, ongeveer een kwart werkt 36 uur of meer; dit is vergelijkbaar met de verhouding vóór de WAO-instroom. Bijna de helft heeft een contract van meer dan een half jaar of een vast contract; hun arbeidsmarktpositie is redelijk stabiel. Dit geldt voor beide cohorten. Degenen die al eerder het werk hervat hebben, hebben vaker een vast contract dan degenen die bij het peilmoment van 18 maanden voor het eerst werken.

Niet-hervatters minder vaak op zoek naar werk en lagere verwachtingen

Een meerderheid van de niet-hervatters zegt vanwege de gezondheid niet in staat te zijn te werken. Wel worden er nog steeds volop zoekactiviteiten verricht en staat het merendeel ingeschreven bij het CWI. Dit hoeft echter niet te betekenen dat men serieus op zoek naar een baan is. De helft van de niet-hervatters binnen de 2006-groep is momenteel serieus op zoek naar werk (2005-groep: bijna tweederde). In beide cohorten wordt nu minder vaak gezocht naar werk dan bij 8 maanden. De verwachtingen over het vinden van werk zijn minder positief en onzekerder (geworden) binnen de 2006-groep. Vooral vanwege de gezondheid zoekt men niet of verwacht men moeilijk een baan te kunnen vinden. De niet-zoekenden binnen de 2006-groep zijn minder vaak van plan om op zoek te gaan naar werk dan binnen de 2005-groep. Van de niet-zoekenden binnen de

2006-groep verwacht ruim 40 procent nooit meer op *zoek* te gaan (2005-groep: ruim 20 procent).

Niet-hervatters die weinig perspectief voor werkhervatting zien

Bij 72 procent van de niet-hervatters uit de 2006-groep is de kans dat ze nog aan het werk komen zeer gering: ze achten zichzelf niet in staat te werken, verwachten nooit meer op zoek te gaan naar werk en/of verwachten dat het zoeken niets gaat opleveren. In 2005 was deze groep van perspectief-armen 65 procent. De 2006-groep met weinig perspectief kenmerkt zich door een relatief slechte gezondheid, veel voormalige volledig arbeidsongeschikten en mensen die al wat langer in de WAO zaten. Zij ontvangen op dit moment minder vaak begeleiding, maar hebben in het verleden wel even vaak begeleiding ontvangen en oordelen hier niet negatiever over dan anderen. De helft heeft een inkomen van 700 euro of lager, waarmee ze tevens weinig inkomensperspectief hebben.

In 2006 wat minder vaak begeleiding dan in 2005

Van de totale groep die ten tijde van de herbeoordeling niet werkt, heeft 53 procent sindsdien begeleiding gehad. Dit is iets minder dan in de 2005-groep (58 procent). Ongeveer de helft van de trajecten – in beide cohorten – is na anderhalf jaar nog niet afgerond. De meest voorkomende vorm van begeleiding is een regulier re-integratietraject (circa 40 procent). Ongeveer 1 op de 7 heeft een IRO. De 2006-groep heeft vaak sollicitatietraining/begeleiding gehad, hulp bij zoeken naar passend werk en tips over het zoeken naar werk. De meeste behoefte heeft men (gehad) aan gesprekken met een persoonlijk begeleider bij de werkhervattingsactiviteiten. Degenen die begeleiding hebben ontvangen, zijn vaker dan gemiddeld weer aan het werk. Tweederde van de niet-hervatters binnen de 2006-groep die begeleiding hebben gehad, zijn niet anders gaan denken over hun mogelijkheden voor betaald werk; dit aandeel is groter dan bij de 2005-groep. 15 procent is positiever geworden over de mogelijkheden.

Aanpak lijkt wel beter sluitend geworden

In de begeleidingsbehoefte is na 18 maanden weinig veranderd ten opzichte van de situatie bij 8 maanden. Hoewel binnen de 2006-groep minder mensen begeleiding ontvangen dan binnen de 2005-groep, is het aandeel dat hier wel behoefte aan heeft lager. Dit kan erop duiden dat UWV de behoeften beter inschat. Van degenen die geen begeleiding ontvangen, heeft 84 procent binnen de 2006-groep hier ook geen behoefte aan; bij de 2005-groep is dit 64 procent. Belangrijkste reden waarom men geen behoefte heeft aan begeleiding, is dat men niet kan of wil werken. In totaal geeft binnen de 2006-groep 8 procent van de niet-werkenden tijdens de herbeoordeling aan dat ze geen begeleiding ontvangen

hebben maar deze wel wensen (2005-groep: 15 procent). Daarmee is voor 92 procent (2005-groep: 85 procent) de aanpak sluitend.

3 DE GROEP DIE TIJDENS DE HERBEOORDELING WERK HEEFT

3.1 Inleiding

Basisgroep: werkenden tijdens de herbeoordeling

De basisgroep voor dit hoofdstuk zijn *de herbeoordeelden die tijdens de herbeoordeling werken*. Het beleidsstreven is dat deze groep werknemers het verlies of de verlaging van de WAO-uitkering in eerste instantie compenseert door het aantal werkuren of de functie uit te breiden.

Rol van UWV bij uitbreiding verdien capaciteit

In het najaarsoverleg in 2004 is afgesproken dat de werkgevers de eerst verantwoordelijken zijn voor de functie-uitbreiding van werknemers waarvan de WAO-uitkering is verlaagd of beëindigd. De sociale partners hebben deze afspraak herbevestigd tijdens de werktop op 1 december 2005. De werknemers die de functie willen uitbreiden, worden geacht dit met hun werkgever te bespreken. UWV biedt werkende WAO'ers alleen begeleiding aan als functieaanpassing via de werkgever niet lukt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de eigen werkgever geen geschikt werk heeft of het bedrijf geen financiële mogelijkheden voor uitbreiding heeft. Ook kan het zijn dat de werknemer een tijdelijk arbeidscontract heeft zonder zicht op verlenging of via een uitzendbureau werkt. Verder kan de arbeidsdeskundige bemiddelen als de werknemer wel uitbreidingsmogelijkheden ziet bij de eigen werkgever, maar dit niet op eigen kracht weet te realiseren. Dit alles komt aan de orde tijdens het gesprek dat de cliënt in het kader van de herbeoordeling standaard voert met de arbeidsdeskundige van UWV. De uitkomst van dit gesprek over begeleiding wordt vastgelegd in de re-integratievisie. Sinds 1 januari 2006 krijgt cliënt de re-integratievisie standaard ook zelf.

Basisgroep heeft twee subgroepen: werkbehouders en werkverliezers

Niet voor de hele basisgroep van 'werkenden tijdens de herbeoordeling' geldt dat ze ook na 18 maanden werken: een klein deel heeft na 18 maanden geen werk meer. Voor deze groep kan de werkgever dus geen re-integratieverantwoordelijkheid (meer) nemen. Dit betekent dat de stand van zaken vanuit drie perspectieven bekeken zal worden in de analyse: vanuit de totale basisgroep, vanuit de grote deelgroep die ook na 18 maanden betaald werk heeft (de werkbehouders)¹⁷ en vanuit de groep die werkloos is geworden (de werkverliezers).

¹⁷ Ook degenen die tussentijds werkloos zijn geweest en/of inmiddels een andere werkgever hebben, worden hierbij als 'werkbehouders' beschouwd.

Inhoud van dit hoofdstuk

Paragraaf 3.2 geeft een overzicht van het aandeel werkenden tijdens de herbeoordeling en het aandeel werkverliezers en werkbehouders bij 4, 8 en 18 maanden. Voor de groep die ook na 18 maanden werkt (de werkbehouders), wordt in paragraaf 3.3 weergegeven in hoeverre de verdien capaciteit benut wordt en het werk is uitgebreid. Paragraaf 3.4 gaat in op de groep werkbehouders die de verdien capaciteit nog niet benut: wat zijn hun wensen en mogelijkheden tot functie-uitbreiding? Paragraaf 3.5 gaat over de werkverliezers. In paragraaf 3.6 staan de conclusies.

3.2 Aandeel werkbehouders en werkverliezers

Ontwikkelingen binnen het aandeel dat tijdens de herbeoordeling werkt

Bij de 2006-groep is tijdens de eerste meting (gehouden 4 maanden na ontvangst van de uitslag) vastgesteld dat 42 procent van de herbeoordeelden werk heeft op het moment van herbeoordeling. Van deze groep heeft na 4 maanden 96 procent nog steeds werk, na 8 maanden nog 94 procent en na 18 maanden nog steeds 94 procent (tabel 3.1). Na 18 maanden werkt dus 6 procent niet meer van degenen die werkten bij de herbeoordeling. Vergeleken met het 2005-cohort is er in het gemiddeld vier jaar oudere 2006-cohort sprake van minder werkverlies.

Tabel 3.1 Werkbehoud na 4, 8 en 18 maanden (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling werkt)

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-groep	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-groep	100%	96%	94%	94%

Bedacht moet worden dat de drie enquêtes een dynamische situatie vastleggen op 'slechts' drie peilmomenten. In de tussenliggende periodes kunnen mensen stoppen met werken en weer (elders) hervatten. En degenen die bij 18 maanden niet meer werken, zijn maar voor een deel dezelfde mensen als die bij 8 of 4 maanden niet aan het werk zijn.

Werkverliezers betreffen zeer kleine groep

Omdat in de 2006-groep slechts 13 respondenten het werk hebben verloren, is niet geanalyseerd wat de achtergrondkenmerken van deze groep zijn. In het 2005-cohort is dit wel gebeurd. Hieruit is geconcludeerd dat de werkverliezers relatief vaak geen vast contract hadden ten tijde van de herbeoordeling. Ook ervaren zij hun gezondheid relatief vaak als slecht. Dit laatste verklaart mogelijk deels het feit dat het aandeel werkbehouders binnen de 2006-groep groter is dan binnen de 2005-groep: binnen de 2006-groep ervaren de tijdens de herbeoordeling werkenden minder vaak een slechte gezondheid. Geen verschil is er in het aandeel met een vast contract.

10 procent van werkbehouders heeft nu andere werkgever

De werkbehouders is bij 18 maanden gevraagd of ze nog steeds bij dezelfde werkgever werken als waar ze tijdens de herbeoordeling werkten. Hierop antwoordt 83 procent van de 2006-groep dat dit nog steeds het geval is (tabel 3.2). Daarnaast geeft 10 procent aan dat ze nu bij een andere werkgever werken. Voor 7 procent is deze vraag niet van toepassing; zij werkten destijds als zelfstandige of freelancer. Het aandeel werkbehouders dat 18 maanden na de herbeoordeling nog steeds bij dezelfde werkgever werkt is hoger dan bij de 2005-groep (toen 78 procent). De daling hierin ten opzichte van de situatie bij 8 maanden is bij de 2005-groep ook sterker dan bij de 2006-groep.

Tabel 3.2 Kenmerken van het dienstverband bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 224	n = 137	n = 210	n = 297
werkzaam bij dezelfde werkgever als tijdens de herbeoordeling				
ja	88	78	88	83
nee	9	21	6	10
n.v.t., werkte als zelfstandige/freelancer	3	1	6	7

Ruim tweederde werkbehouders werkt parttime en in vast dienstverband

In beide cohorten werkt circa 70 procent van de werkbehouders na anderhalf jaar als parttimer, hier gedefinieerd als minder dan 36 uur werkend volgens het arbeidscontract. We zijn niet nagegaan hoeveel uur men werkte voordat men in de WAO kwam.

In beide cohorten heeft bij 18 maanden (ruim) 70 procent een vast dienstverband en 8 procent heeft een contract van meer dan een half jaar. Hun positie op de arbeidsmarkt is redelijk stabiel. Ter vergelijking: bij 4 maanden had tweederde een vast dienstverband en ruim 10 procent een contract van meer dan een half jaar.

3.3 Benutting verdiencapaciteit en functieaanpassing werkbehouders

(Ruim) driekwart werkbehouders benut verdiencapaciteit

De werkende herbeoordeelden is rechtstreeks gevraagd naar de realisatie van de verdiencapaciteit. Hiervoor is de volgende vraagformulering gebruikt:

“Tijdens de herbeoordeling heeft de arbeidsdeskundige van UWV bepaald wat u in theorie nog zou kunnen verdienen met uw handicap. Is uw salaris nu minder, ongeveer evenveel of meer dan wat u volgens de arbeidsdeskundige van UWV zou kunnen verdienen?”

De antwoorden op deze vraag zijn weergegeven in tabel 3.3. Niet iedere werkbehouder kent het antwoord op deze vraag: van de 2006-groep bij 18 maanden weet 16 procent niet hoe het salaris zich verhoudt tot de verdiencapaciteit. 42 procent geeft aan dat het salaris ongeveer even hoog, iets of veel hoger ligt dan de theoretische verdiencapaciteit en 24 procent dat het *iets* lager ligt. Vanwege de bandbreedte die ook in de WAO-klassen zit, is een geringe onderbenutting van de verdiencapaciteit acceptabel. De respondenten uit de eerste vier categorieën (salaris veel meer, iets meer, ongeveer evenveel of iets minder dan de theoretische verdiencapaciteit) kunnen daarom worden beschouwd als ‘de verdiencapaciteit benuttend’. Wanneer de ‘weet niet’ groep als missing beschouwd wordt, komt het aandeel werkbehouders dat de verdiencapaciteit bij 18 maanden benut op 79 procent uit bij de 2006-groep. Dit is iets hoger dan bij de 2005-groep, waar het percentage bij 18 maanden op 74 lag. Beide cohorten tonen een stijging in het aandeel dat de verdiencapaciteit benut ten opzichte van de situatie bij 8 maanden; deze stijging is het grootst bij de 2006-groep.

Tabel 3.3 Omvang salaris ten opzichte van de theoretische verdiencapaciteit bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van de werkhouders)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n=224	n=137	n=210	n=297
salaris t.o.v. theoretische verdiencapaciteit				
veel meer	4	6	4	7
iets meer	11	13	11	13
even veel	21	28	21	22
iets minder	16	14	15	24
veel minder	25	21	29	18
weet het niet	23	18	19	16
benutting verdiencapaciteit*				
(bijna) volledig	67	74	64	79
veel minder	33	26	36	21

* De 'weet niet' groep is hier als 'missing' beschouwd, waardoor de percentages van de overige antwoordcategorieën naar rato hoger worden.

Vaker functie-uitbreiding dan bij 8 maanden

Naast de directe vraag naar de verdiencapaciteit zijn aan de 2006-groep ook vragen gesteld over de na de herbeoordeling gerealiseerde uren- en functie-uitbreiding. In 30 procent van de gevallen heeft na de herbeoordeling werkuitbreiding plaatsgevonden (tabel 3.4). Meestal betreft dit urenuitbreiding. Ten opzichte van de situatie bij 8 maanden is er vaker sprake van werkuitbreiding (toen 20 procent).

Tabel 3.4 Functie-uitbreiding sinds voorlaatste WAO-beoordeling, bij 8 en 18 maanden, 2006 (als percentage van de werkbehouders die nog steeds bij dezelfde werkgever werken als op T0)

	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 210*	n = 232
is meer uren gaan werken	14	22
heeft beter betaald werk gekregen	4	6
beiden	2	2
geen	80	70

* De cijfers bij 8 maanden wijken iets af van wat gepresenteerd is in de rapportage over de tweede meting, omdat nu alleen die werkbehouders zijn meegenomen die nog steeds bij dezelfde werkgever werken.

Werkuitbreiding en verdien capaciteit vertonen geen één op één relatie

Verwacht mag worden dat de werkbehouders die het werk uitgebreid hebben, over het algemeen ook de verdien capaciteit benutten. En omgekeerd mag verwacht worden dat bij de werkbehouders die de verdien capaciteit benutten sprake is geweest van werkuitbreiding. In hoeverre is dit ook het geval? Bij 31 procent van de werkbehouders binnen de 2006-groep die de verdien capaciteit benutten, is het werk op één van de in tabel 3.4 aangegeven manieren uitgebreid. Van degenen die het werk hebben uitgebreid benut 83 procent de verdien capaciteit; de andere 17 procent zit daar nog ruim onder. Werkuitbreiding leidt dus in de meeste gevallen tot benutting van de verdien capaciteit. Het omgekeerde is echter niet het geval: veel werkenden benutten de verdien capaciteit zonder dat sprake was van werkuitbreiding na de herbeoordeling.

Een op zeven werkbehouders na anderhalf jaar op zoek naar ander werk

Van alle werkbehouders binnen de 2006-groep is 14 procent na anderhalf jaar op zoek naar ander werk (bij 8 maanden was dit 26 procent). Degenen die de verdien capaciteit niet benutten zijn vaker op zoek (29 procent) dan degenen die deze wel benutten (9 procent) dan wel niet weten of ze deze benutten (16 procent).

3.4 Wensen, mogelijkheden en begeleiding van degenen die de verdien capaciteit niet benutten

In de vorige paragraaf is aangegeven dat meer dan 1 op de 5 werkbehouders (21 procent van de 2006-groep en 26 procent van de 2005-groep) 18 maanden na de herbeoordeling *veel* minder verdient dan volgens UWV theoretisch mogelijk is. Het is belangrijk te weten of deze groep het werk wil uitbreiden, of hierbij ondersteuning gewenst is en of ze deze ook krijgen. Omdat het om kleine aantallen personen gaat, worden de ongewogen aantallen weergegeven. De uitkomsten moeten als indicatief worden beschouwd.

Om van deze groep te bepalen of ze de functie zouden *willen* uitbreiden is hen de volgende vraag gesteld:

“Zou u op korte termijn meer uren gaan werken of uw functie uitbreiden, als uw werkgever u deze mogelijkheid zou aanbieden? Met ‘functie uitbreiden’ wordt bedoeld dat u taken of een functie met een hoger salaris krijgt.”

Tweederde wil functie niet uitbreiden, meestal vanwege de gezondheid

Op deze vraag geeft binnen de 2006-groep bij 18 maanden ongeveer eenderde aan dat men de werkuren of functie in dat geval zou uitbreiden (tabel 3.5). Dit aandeel ligt lager dan bij de 2005-groep (toen ruim de helft) – daarbij opgemerkt dat het om kleine aantallen gaat. De anderen (tweederde van de 2006-groep en bijna de helft van de 2005-groep) zouden de functie niet uitbreiden; zij kunnen of willen de inkomensachteruitgang die vanwege het verlies van de WAO-uitkering is ontstaan, dus niet compenseren. De belangrijkste reden om geen gebruik te maken van het hypothetische aanbod tot functie-uitbreiding is bij beide cohorten (nog steeds) de gezondheid.

Tabel 3.5 Wensen tot werkuitbreiding, bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006
(als percentage van de werkbehouders bij wie het salaris veel minder
is de verdien capaciteit)

	2005 na 8 mnd	2005 na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 55	n = 30	n = 56	n = 57
Zou op korte termijn de werkuren of functie uitbreiden als dit aangeboden wordt?				
ja, dan zou ik meer uren gaan werken	5x	4x	10x	6x
ja, dan zou ik mijn functie uitbreiden	5x	5x	12x	5x
ja, dan zou ik beiden doen	14x	5x	11x	6x
nee	31x	16x	23x	28x

Van degenen die verdien capaciteit niet benutten en willen uitbreiden, lijken de meesten hiervoor niet bij eigen werkgever terecht te kunnen

Voor de werkbehouders die veel minder verdienen dan de verdien capaciteit en die het werk willen uitbreiden, zijn in tabel 3.6 hun mogelijkheden tot en ondersteuning bij functie-uitbreiding weergegeven. Vanwege de kleine aantallen dienen deze uitkomsten als indicatief te worden beschouwd. Uit de tabel blijkt in ieder geval dat de meesten van hen over uitbreiding gesproken hebben met hun werkgever. Echter, uitbreidingsmogelijkheden zijn hier meestal niet of dit is nog onduidelijk; meestal omdat er niet meer uren beschikbaar zijn of vanwege de financiële situatie van de werkgever. Een deel is (daarom) op zoek naar een andere werkgever.

Tabel 3.6 Mogelijkheden tot en ondersteuning bij werkuitbreiding, bij 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (van degenen van wie het salaris veel minder is de verdien capaciteit en willen uitbreiden)

	2005 na 8 mnd	2005* na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 24	n = 14	n = 33	n = 17
heeft sinds herbo met werkgever over uitbreiding gesproken	16x	9x	24x	14x
uitbreidingsmogelijkheden bij huidige werkgever				
kan bij werkgever uitbreiden	3x	2x	5x	2x
kan niet of nog onduidelijk	13x	12x	19x	15x
is momenteel op zoek naar andere werkgever	11x	5x	12x	11x
stand van zaken begeleiding				
krijgt/kreeg begeleiding naar werk	8x	5x	7x	6x
krijgt geen begeleiding, en heeft hieraan ook geen behoefte	11x	6x	19x	5x
heeft behoefte aan begeleiding, maar krijgt deze niet	5x	3x	7x	6x

* De cijfers van 2005 na 18 mnd zijn nog niet eerder in tabelvorm gepubliceerd.

Stand van zaken uitbreiding verdien capaciteit

Tabel 3.7 laat de stand van zaken zien voor de werkbehouders, wat benutting verdien capaciteit en uitbreidingsmogelijkheden bij de eigen werkgever betreft. In de 2006-groep benut zoals eerder aangegeven 4 op de 5 werkbehouders de verdien capaciteit na 18 maanden. Voor 12 procent geldt dat ze de verdien capaciteit niet benutten, maar toch het werk niet willen uitbreiden. De overige 6 procent wil wel uitbreiden, maar heeft dit bij 18 maanden niet weten te realiseren. Dit aandeel is lager dan in de voorgaande metingen. Van de 2005-groep benut driekwart de verdien capaciteit na 18 maanden, 12 procent benut deze niet maar wil niet uitbreiden en 14 procent wil wel uitbreiden maar heeft dit nog niet gerealiseerd.

Tabel 3.7 Stand van zaken na 8 en 18 maanden wat betreft benutting verdien capaciteit en uitbreidingsmogelijkheden, 2005 en 2006 (als percentage van de werkbehouders)

	2005 na 8 mnd	2005* na 18 mnd	2006 na 8 mnd	2006 na 18 mnd
ongewogen aantal	n = 175	n = 118	n = 168	n = 235
benut verdien capaciteit (bijna) volledig	68	74	65	82**
wil niet uitbreiden	18	12	13	12
wil uitbreiden en dit is mogelijk	1	2	4	1
wil uitbreiden maar heeft daar niet over gesproken met de werkgever, het kan daar niet, of het is nog onduidelijk	13	12	18	5

* De cijfers van 2005 zijn nog niet eerder in deze vorm gepubliceerd.

** Percentage wijkt iets af van in tabel 3.3 genoemd percentage, vanwege afwijkende n (percentage missings).

3.5 Werkverliezers

Van de groep die tijdens de herbeoordeling werkte, heeft een deel na anderhalf jaar geen werkgever meer: de werkverliezers. Bij de 2006-groep is dit 6 procent, bij de 2005-groep 18 procent. Ook van de werkverliezers is het van belang te weten of ze op zoek zijn naar werk en daarbij ook ondersteuning krijgen als ze dat nodig vinden. Dit is weergegeven in tabel 3.8. Omdat het om slechts kleine aantallen personen gaat, moeten deze uitkomsten als indicatief worden beschouwd.

Tabel 3.8 Zoekactiviteiten en ontvangen begeleiding, 2005 en 2006 (van de werkverliezers)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 33	n = 19
momenteel op zoek naar werk		
ja	22x	5x
nee	11x	14x
aanmelding bij instanties rond werk		
CWI	25x	9x
uitzendbureau	10x	3x
re-integratiebedrijf	16x	8x
WSW	2x	1x
zoekactiviteiten		
vacatures kijken in de krant	26x	9x
vacatures kijken op internet	23x	9x
vacatures kijken bij CWI	18x	5x
solliciteren op vacatures	20x	8x
open sollicitaties	16x	7x
over (ander) werk zoeken praten	23x	10x
contact opnemen met oude werkgever	4x	2x
stand van zaken begeleiding		
krijgt/kreeg begeleiding naar werk	21x	10x
krijgt geen begeleiding en heeft hieraan ook geen behoefte	7x	3x
heeft behoefte aan begeleiding, maar krijgt deze niet	5x	6x

Meeste werkverliezers zoeken naar werk of gaan dit in toekomst weer doen

Binnen de 2006-groep zijn 5 van de 19 werkverliezers momenteel serieus op zoek naar werk, tegenover 22 van de 33 binnen de 2005-groep. De niet-zoekenden geven vaak hun gezondheid hiervoor als reden, maar denken meestal vroeger of later wel op zoek te gaan naar werk. De meeste werkverliezers binnen beide cohorten zijn na 18 maanden aangemeld bij het CWI of bij een re-integratiebedrijf, een deel (ook) bij een uitzendbureau. Circa de helft van de werkverliezers binnen de 2006-groep solliciteert op vacatures en doet open sollicitaties; bij de 2005-groep is dit iets meer.

De helft van de werkverliezers binnen de 2006-groep geeft aan sinds de herbeoordeling begeleiding ontvangen te hebben; bij de 2005-groep was dit tweederde. Voor zes werkverliezers van de 2006-groep en vijf van de 2005-groep geldt dat ze sinds de herbeoordeling geen begeleiding ontvangen hebben, maar hier bij

18 maanden wel behoefte aan hebben (meestal aan iemand die met hen uitzoekt welk soort werk ze nog kunnen met hun beperkingen en of dit bij hen past). De anderen hebben geen begeleiding ontvangen, maar ook geen behoefte hieraan.

3.6 Conclusie

In 2006-groep behoudt groter deel het werk dan in 2005-groep

Op het moment van de herbeoordeling heeft 42 procent van de 2006-groep betaald werk. Anderhalf jaar later heeft 94 procent van deze groep nog steeds werk. Zoals onderstaand schema laat zien is het aandeel werkverliezers (6 procent) lager dan in de gemiddeld vier jaar jongere 2005-groep (18 procent). Van de groep werkbehouders is 10 procent sinds de herbeoordeling van werkgever veranderd (2005-groep: 21 procent, niet in schema). Al met al heeft de 2006-groep dus een stabielere arbeidsrelatie dan de 2005-groep. Mogelijk komt dit doordat ze gemiddeld langer in de WAO zitten. Binnen de 2005-groep zijn meer 'nieuwe' WAO'ers die misschien nog bezig zijn een stabiele plek te verwerven.

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-groep	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-groep	100%	96%	94%	94%

Duurzaam dienstverband voor driekwart van werkbehouders

Van de groep werkbehouders heeft in beide cohorten circa 70 procent na anderhalf jaar een vast dienstverband en 8 procent een contract van meer dan een half jaar; hun dienstverband is (redelijk) duurzaam.

(Ruim) driekwart werkbehouders benut verdiencapaciteit

Van de herbeoordeelden uit de 2006-groep die ten tijde van de herbeoordeling betaald werk hebben, benut 79 procent de verdiencapaciteit na 18 maanden (2005-groep: 74 procent). Beide cohorten tonen hierin een stijging ten opzichte van de situatie bij 8 maanden; deze stijging is het grootst bij de 2006-groep. De benutting van de verdiencapaciteit is slechts deels via werkuitbreiding na de herbeoordeling gerealiseerd.

Slechts deel werkbehouders die verdien capaciteit niet benut, wil nog uitbreiden
(Krap) een kwart van de werkbehouders geeft aan dat hun salaris veel lager ligt dan theoretisch mogelijk. Van deze groep wil ongeveer tweederde (binnen de 2006-groep) het werk op dit moment *niet* uitbreiden, meestal vanwege de gezondheid. Bij de 2005-groep was dit ruim de helft. Van degenen die het werk *wel* willen uitbreiden, hebben de meesten hierover gesproken met hun werkgever, maar uitbreidingsmogelijkheden zijn hier meestal niet of dit is nog onduidelijk. Een deel is op zoek naar een andere werkgever. Vanwege de kleine aantallen moeten deze uitkomsten als indicatief worden beschouwd.

Werkverliezers zijn op zoek naar werk of verwachten dit later te gaan doen
Na anderhalf jaar heeft 6 procent van de 2006-groep die tijdens de herbeoordeling werkte, geen werk meer (2005-groep: 18 procent). Een deel van hen is momenteel op zoek naar werk. Degenen die niet zoeken, doorgaans vanwege hun slechte gezondheid, denken meestal op termijn wel werk te gaan zoeken. De meesten hebben wel begeleiding naar werk gekregen.

4 INKOMEN EN UITKERINGEN

4.1 Inleiding

Uitkeringen na wegvallen van de WAO

Na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling loopt de WAO-uitkering nog twee maanden door. Herbeoordeelden die vanuit hun arbeidsverleden WW-rechten hebben opgebouwd, kunnen voor de daaropvolgende periode een (aanvullende) WW-uitkering aanvragen. De duur van deze WW-uitkering hangt af van het arbeidsverleden. Het aantal uren waarvoor WW aangevraagd kan worden is aan een minimum gebonden. Heeft men bijvoorbeeld een grote aanstelling, dan kan men geen WW aanvragen als dit voor minder dan vijf uur is. Bij een kleine daling van het arbeidsongeschiktheidspercentage zullen er dus niet altijd WW-rechten zijn. Degenen die geen WW-rechten (of korter dan een half jaar) hebben of hun WW-rechten al eerder benut hebben¹⁸, kunnen een beroep doen op de Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten (TRI). Dit is een overgangsregeling voor herbeoordeelde arbeidsongeschikten. Tot maximaal twaalf maanden¹⁹ na de daadwerkelijke verlaging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt het inkomen aangevuld tot wat het was voor de verlaging. Zo heeft men langer de tijd om werk of werkuitbreiding te vinden zonder er in inkomen op achteruit te gaan. Om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen, moet men zich aanmelden bij het CWI. Men heeft dan de plicht om al het mogelijke te doen om werk te vinden. Dit betekent onder andere dat men actief moet solliciteren. Ook kan dit betekenen dat men een re-integratietraject moet gaan volgen. De eisen om voor een TRI-uitkering in aanmerking te komen zijn minder stringent.

Verandering in de basis voor de WW-berekening in 2006

Er zijn twee typen WAO-uitkeringen: de loondervinguitkering en de (lagere) vervoluitkering. De eerste is gebaseerd op het laatstverdiende loon en het arbeidsongeschiktheidspercentage. De tweede is gebaseerd op het minimumloon, aangevuld met een toeslag. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de leeftijd, de hoogte van het WAO-percentage en het verschil tussen het laatstverdiende loon en het minimumloon. De duur van de loondervinguitkering hangt af van de leeftijd. Pas vanaf 33 jaar heeft men daar recht op. De duur ervan wordt langer naarmate de leeftijd van WAO-intrede hoger ligt. Het maximum is zes jaar. Vanaf

¹⁸ Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het arbeidsongeschiktheidspercentage ook bij een eerdere herbeoordeling is herzien.

¹⁹ Oorspronkelijk was dit zes maanden. In het regeerakkoord van 7 februari 2007 is afgesproken de duur van de TRI-uitkering te verlengen van zes maanden tot één jaar.

1 januari 2006 is het Besluit dagloonregels werknemersverzekeringen in werking getreden. Hierdoor wordt de hoogte van de WW-uitkering – samen met de eventuele resterende WAO-uitkering – gelijk aan de WAO-uitkering die de werknemer in voorgaande 12 maanden ontving. Voorheen werd de hoogte van de WW in alle gevallen op de hogere loondervinguitkering gebaseerd, ook als deze al over was gegaan in een vervolguutkering. In die gevallen kon de WW hoger uitvallen dan de WAO-uitkering. Deze wijziging kan van enige invloed zijn op de inkomeneffecten van de herbeoordeling en enig verschil met het 2005-cohort veroorzaken.

Inhoud van dit hoofdstuk

In paragraaf 4.2 worden de inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling weergegeven. Paragraaf 4.3 beschrijft de uitkeringen die men na 4, 8 en 18 maanden ontvangt. In paragraaf 4.4 worden de conclusies samengevat.

4.2 Inkomensveranderingen sinds de herbeoordeling

Na 18 maanden zijn de inkomens hoger dan na 4 maanden

In tabel 4.1 is de inkomenscategorie weergegeven op drie tijdstippen: 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag. De inkomens van de 2006-groep liggen op ongeveer hetzelfde niveau als die van de (jongere) 2005-groep. In beide groepen is het aandeel met een netto persoonlijk inkomen van minder dan 700 euro gedaald van ruim 40 procent na 4 maanden tot circa 30 procent na 18 maanden.

Tabel 4.1 Netto persoonlijk inkomen, 4, 8 en 18 maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2005	<i>(n = 1.691)</i>	<i>(n = 706)</i>	<i>(n = 368)</i>
minder dan 500 euro	27	18	18
500 tot 700 euro	14	20	12
700 tot 900 euro	16	21	21
900 tot 1.100 euro	12	16	13
1.100 tot 1.300 euro	10	11	14
1.300 tot 1.500 euro	6	8	9
1.500 of meer euro	5	6	11

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2006	<i>(n = 1.453)</i>	<i>(n = 567)</i>	<i>(n = 730)</i>
minder dan 500 euro	22	14	16
500 tot 700 euro	20	18	16
700 tot 900 euro	18	23	19
900 tot 1.100 euro	14	17	17
1.100 tot 1.300 euro	11	12	12
1.300 tot 1.500 euro	5	5	10
1.500 of meer euro	8	11	10

Na 18 maanden heeft circa eenderde een duidelijke inkomensverslechtering

Een meerderheid van de herbeoordeelden in dit onderzoek ervaart na 18 maanden een verslechtering van het inkomen ten opzichte van de situatie vóór de herbeoordeling (tabel 4.2). Bij de 2006-groep is voor 32 procent het inkomen duidelijk verslechterd en voor 22 procent is het *iets* verslechterd. Bij de 2005-groep is dit hoger: 39 procent respectievelijk 21 procent. Het aandeel dat bij 18 maanden een duidelijke verslechtering ervaart is in beide groepen kleiner dan bij vier maanden. Het percentage met een inkomensverbetering ten opzichte van de situatie vóór de herbeoordeling is in beide groepen gestegen: bij de 2006-groep van 8 procent na 4 maanden tot 18 procent na 18 maanden, bij de 2005-groep van 4 naar 16 procent.

Degenen die na 18 maanden werk hebben, ervaren minder vaak een verslechtering dan degenen die niet werken: voor 79 procent van de werkenden binnen de 2006-groep is het inkomen verbeterd, gelijk gebleven of slechts iets verslechterd, tegenover 49 procent van de niet-werkenden. Bij de 2005-groep is dit 70 tegenover 51 procent (niet in tabel).

Tabel 4.2 Verandering in inkomen sinds de herbeoordeling, na 4, 8 en 18 maanden, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2005	<i>(n = 1.691)</i>	<i>(n = 706)</i>	<i>(n = 368)</i>
duidelijk verslechterd	54	40	39
iets verslechterd	23	20	21
hetzelfde gebleven	19	30	23
verbeterd	4	11	16
2006	<i>(n = 1.453)</i>	<i>(n = 567)</i>	<i>(n = 730)</i>
duidelijk verslechterd	48	37	32
iets verslechterd	22	24	22
hetzelfde gebleven	21	27	28
verbeterd	8	12	18

4.3 Ontvangen uitkeringen

Aandeel WW-uitkeringen na 18 maanden duidelijk afgenomen

In tabel 4.3 is weergegeven welke uitkeringen de herbeoordeelden ontvangen op drie peilmomenten: 4, 8 en 18 maanden na ontvangst van de uitslag. Na 18 maanden ontvangt 34 procent van de 2006-groep geen enkele uitkering meer (2005-groep: 35 procent). De meest voorkomende uitkeringen bij 18 maanden zijn de WAO-uitkering en WW-uitkering. Van de 2006-groep heeft 39 respectievelijk 26 procent deze uitkeringen, van de 2005-groep 32 respectievelijk 37 procent. Het aandeel WW-uitkeringen ligt bij de 2006-groep dus een stuk lager, maar is bij deze groep ook duidelijk afgenomen ten opzichte van 10 maanden geleden²⁰. Een TRI-uitkering komt na 18 maanden bij 9 procent van de 2006-groep voor²¹. Het percentage met een 'andere uitkering' is ten opzichte van de 2005-groep gedaald (nu 8 procent, toen 16 procent). Bij de laatste meting is gevraagd naar een specificatie hiervan: dit betreft veelal een Ziektewetuitkering of invaliditeitspensioen.

²⁰ Mogelijk doordat in 2006 wijzigingen in duur en referentieperiode van de WW hebben plaatsgevonden.

²¹ In het kader van de verlenging van de TRI van 6 naar 12 maanden, zijn ook cliënten met een inmiddels beëindigde 6-maands TRI-uitkering benaderd voor een tweede periode van 6 maanden TRI. Dit is gebeurd vanaf 1 juli 2007; op het moment van enquêtering kan deze uitkering dan nog lopen.

Tabel 4.3 Ontvangen uitkeringen, 4, 8 en 18 maanden na de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	na 4 mnd	na 8 mnd	na 18 mnd
2005	<i>(n = 1.873)</i>	<i>(n = 753)</i>	<i>(n = 378)</i>
geen enkele uitkering	30	27	35
WAO	29	30	32
WW	40	41	37
bijstand	2	4	5
TRI	7	8	1
VUT, lijfrente of pensioen	1	-	-
alimentatie	2	2	2
aanvulling op WAO via verzekering	-	-	8
andere uitkering	4	11	16
2006	<i>(n = 1.428)</i>	<i>(n = 568)</i>	<i>(n = 730)</i>
geen enkele uitkering	28	26	34
WAO	35	37	39
WW	36	38	26
bijstand	3	5	4
TRI	10	10	9
VUT, lijfrente of pensioen	1	-	1
alimentatie	1	1	1
aanvulling op WAO via verzekering	-	-	2
andere uitkering	6	9	8

Bijna helft niet-werkenden ontvangt WW, 14 procent TRI

Tabel 4.4 toont de ontvangen uitkeringen bij 18 maanden, uitgesplitst naar werkenden en niet-werkenden. Zoals te verwachten komt het vooral bij werkenden voor dat ze geen enkele uitkering hebben: circa de helft van degenen die na 18 maanden werken ontvangt geen enkele uitkering, tegenover 1 op de 8 niet-werkenden (in beide cohorten). Niet-werkenden hebben veel vaker een WW-uitkering en (bij de 2006-groep) ook vaker een TRI-uitkering. Het aandeel met een WAO-uitkering verschilt bij de 2006-groep weinig tussen werkenden en niet-werkenden; bij de 2005-groep is hier wel een verschil in te zien.

Tabel 4.4 Ontvangen uitkeringen 18 maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden, 2005 en 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	werkend na 18 maanden	niet-werkend na 18 maanden
2005	<i>(n = 199)</i>	<i>(n = 171)</i>
geen enkele uitkering	53	12
WAO	26	37
WW	17	55
bijstand	1	9
TRI	0	1
alimentatie	2	3
aanvulling op WAO via verzekering	7	8
andere uitkering	8	23
2006	<i>(n = 447)</i>	<i>(n = 274)</i>
geen enkele uitkering	48	13
WAO	39	39
WW	12	47
bijstand	1	9
TRI	5	14
VUT, lijfrente of pensioen	1	1
alimentatie	1	1
aanvulling op WAO via verzekering	2	2
andere uitkering	6	10

16 procent heeft na de herbeoordeling een TRI gehad of krijgt deze nog

Na 18 maanden ontvangt, zoals we zagen, 9 procent van de 2006-groep een TRI (tabel 4.3). Een deel van de herbeoordeelden die nu geen TRI krijgt, kan deze echter wel ontvangen hebben in de afgelopen periode (TRI is dan inmiddels beëindigd). Van de 2006-groep geeft in totaal 16 procent aan dat ze na de herbeoordeling een TRI-uitkering hebben gehad (tabel 4.5). Van deze groep geeft de helft aan dat de TRI is verlengd van 6 naar 12 maanden, waaronder relatief veel herbeoordeelden die na 18 maanden het werk nog niet hebben hervat. Volgens 31 procent is de TRI niet verlengd (men heeft hiervoor kennelijk geen aanvraag ingediend) en 19 procent weet het niet.

Degenen die een TRI-uitkering hebben gehad, kenmerken zich door een relatief slechte gezondheid: zij ervaren nu vaker een slechtere gezondheid en hebben de afgelopen tijd ook vaker een verslechtering in hun gezondheid ervaren. Ouderen hebben vaker een TRI-uitkering gehad dan jongeren (20 procent van de 45-plussers versus 9 procent van de 35-minners).

Tabel 4.5 Ontvangen TRI-uitkering na de herbeoordeling, 18 maanden na de herbeoordeling, 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	werkend na 18 maanden	niet werkend na 18 maanden	totaal 2006
	n = 447	n = 274	n = 730
na de herbeoordeling een TRI-uitkering gehad			
ja	14	18	16
nee	86	82	84
TRI verlengd van zes naar twaalf maanden (indien TRI)	(n = 63)	(n = 47)	(n = 110)
ja	44	57	50
nee	41	18	31
weet niet	15	25	19

4.4 Conclusie

Na 18 maanden is tweederde er niet (veel) op achteruit gegaan in inkomen

Het percentage herbeoordeelden binnen de 2006-groep met een persoonlijk inkomen van minder dan 700 euro is gedaald van ruim 40 procent na 4 maanden tot circa 30 procent na 18 maanden. Ditzelfde beeld was zichtbaar bij de 2005-groep. Het aandeel herbeoordeelden dat een duidelijke inkomensverslechtering ervaart sinds de herbeoordeling is gedaald van 48 procent bij 4 maanden tot 32 procent bij 18 maanden. Dit is in lijn met de daling die we zagen bij de 2005-groep: van 54 naar 39 procent. Het aandeel met een inkomensverbetering is gestegen van 8 naar 18 procent in anderhalf jaar (2005-groep: van 4 naar 16 procent). Voor de helft van de herbeoordeelden is het inkomen na anderhalf jaar hetzelfde gebleven of iets verslechterd. Geconcludeerd kan worden dat tweederde van de 2006-groep er anderhalf jaar na de herbeoordeling niet (veel) op achteruit is gegaan (2005-groep: circa 60 procent), hoewel hun WAO-uitkering dus (deels) is weggefallen. Voor werkenden bij 18 maanden geldt dit vaker dan voor niet-werkenden.

Aandeel WW-uitkeringen bij 2006-groep gezakt tot een kwart

Na anderhalf jaar ontvangt 39 procent van de 2006-groep nog een WAO-uitkering en (na een daling in de afgelopen tien maanden) 26 procent een WW-uitkering. Vergeleken met de 2005-groep ontvangt men vaker een WAO-

uitkering (toen 32 procent, maar het aandeel WAO-beëindigingen is hier ook groter) en minder vaak een WW-uitkering (toen 37 procent). In beide cohorten ontvangt circa eenderde geen enkele uitkering meer. Dit betreft vooral werkenden, maar ook 1 op de 8 niet-werkenden ontvangt geen enkele uitkering. Sinds de herbeoordeling heeft 16 procent van de 2006-groep een TRI-uitkering gehad, die zeker in de helft van de gevallen is verlengd van zes naar twaalf maanden.

5 BALANS HERBEOORDELING NA ANDERHALF JAAR OPGEMAAKT DOOR CLIËNTEN ZELF

5.1 Balans over situatie in het algemeen

In de derde meting van beide cohorten is de balans opgemaakt: wat heeft de herbeoordeling nu al met al betekend voor de mensen? Is hun situatie er nu beter of slechter op geworden, anderhalf jaar na de herbeoordeling (eind 2006 respectievelijk eind 2007)? Om hiervan een beeld te krijgen is alle respondenten de volgende vraag voorgelegd:

“Ongeveer anderhalf jaar geleden bent u herbeoordeeld en is uw WAO-uitkering verminderd of weggefallen. Kunt u aangeven of uw situatie er nu al met al beter of slechter op is geworden? Neem daarbij uw inkomen, uw gezondheid en uw eventuele werk in gedachten.”

De uitkomsten van deze vraag zijn weergegeven in tabel 5.1.

Tabel 5.1 Balans na 18 maanden wat gezondheid, inkomen en werk betreft, 2005 en 2006, werkenden en niet-werkenden (als percentage van alle herbeoordeelden)

	werkend bij herbo	niet-werkend bij herbo	totaal
2005	<i>(n = 175)</i>	<i>(n = 193)</i>	<i>(n = 368)</i>
(veel) slechter op geworden	38	43	41
iets slechter op geworden	21	31	27
hetzelfde gebleven	22	11	15
iets beter op geworden	14	13	13
(veel) beter op geworden	5	3	4
2006	<i>(n = 317)</i>	<i>(n = 399)</i>	<i>(n = 730)</i>
(veel) slechter op geworden	20	43	33
iets slechter op geworden	30	22	26
hetzelfde gebleven	29	15	21
iets beter op geworden	11	14	13
(veel) beter op geworden	9	6	7

Merendeel niet-werkenden vindt de situatie er slechter op geworden

Bijna 6 op de 10 herbeoordeelden van de 2006-groep geeft aan dat hun situatie er slechter op geworden is sinds de herbeoordeling: voor eenderde *veel* slechter, voor een kwart *iets* slechter. Voor 21 procent is de situatie hetzelfde gebleven, de overige 20 procent is er beter op geworden. Degenen die bij de herbeoordeling geen werk hadden zijn er vaker op achteruit gegaan, dan degenen die toen wel werk hadden. Ook degenen die weinig perspectief op werkhervatting zien (zie paragraaf 2.5) vinden de situatie er relatief vaak slechter op geworden. Het beeld is wat positiever dan bij de 2005-groep, waar bijna 7 op de 10 herbeoordeelden aangeeft dat de situatie er slechter op geworden is. Met name het aandeel dat aangeeft dat de situatie hetzelfde is gebleven, is daar kleiner.

De respondenten is gevraagd in eigen woorden aan te geven *waarom* hun situatie sinds de herbeoordeling slechter is geworden, hetzelfde is gebleven of beter is geworden. Deze antwoorden zijn handmatig gecodeerd en weergegeven in de volgende tabellen.

Verslechtering situatie vooral door inkomensdaling en gezondheidsverslechtering

Bij de 2006-groep heeft een situatieverslechtering voor 55 procent te maken met een inkomensverslechtering, al dan niet in combinatie met een ervaren slechtere gezondheid. Bij de 2005-groep was dit 69 procent (tabel 5.2). In beide groepen ervaart een kwart alleen een gezondheidsverslechtering²². Uit de antwoorden blijkt dat soms het één het ander veroorzaakt: men heeft zorgen over inkomensachteruitgang en deze stress veroorzaakt een toename in gezondheidsklachten; men ervaart meer gezondheidsklachten, heeft daardoor geen/minder werk en wordt dus geconfronteerd met inkomensachteruitgang; men is meer gaan werken en daardoor is de gezondheid achteruit gegaan. Andere redenen, zoals tegenvallend werk, geen werk kunnen krijgen of tegenvallende begeleiding worden in veel mindere mate genoemd als reden voor de verslechtering van de situatie (door de 2006-groep wel vaker genoemd dan door de 2005-groep). Bij de werkenden (ten tijde van de herbeoordeling) in beide groepen is relatief vaak alleen het inkomen verslechterd, bij de niet-werkenden relatief vaak alleen de ervaren gezondheid.

²² De vraag is daarbij of er daadwerkelijk in die mate (zoals in tabel 5.2 weergegeven) sprake is van een gezondheidsverslechtering (zie ook bijlage 4). Deels betreft het waarschijnlijk eerder een vermindering van het welbevinden (lichamelijk en geestelijk 'goed voelen') dan een echt verslechterde gezondheid.

Tabel 5.2 Redenen waarom de situatie *slechter* is geworden sinds de herbeoordeling, 2005 en 2006, werkenden en niet-werkenden (als percentage van herbeoordeelden die situatie verslechterd vinden)

	werkend bij herbo	niet- werkend bij herbo	totaal
2005	<i>(n = 175)</i>	<i>(n = 193)</i>	<i>(n = 368)</i>
inkomen: financieel slechter	55	42	46
gezondheid slechter	17	31	26
combinatie van lager inkomen en slechtere gezondheid	25	23	23
werk viel/valt tegen	3	1	2
kan geen/onvoldoende werk krijgen	0	3	2
combinatie van slechtere gezondheid en te- genvallend werk	0	1	0
begeleiding valt tegen	1	0	0
2006	<i>(n = 169)</i>	<i>(n = 252)</i>	<i>(n = 421)</i>
inkomen: financieel slechter	48	25	34
gezondheid slechter	20	29	25
combinatie van lager inkomen en slechtere gezondheid	19	22	21
werk viel/valt tegen	3	3	3
kan geen/onvoldoende werk krijgen	1	8	6
combinatie van slechtere gezondheid en te- genvallend werk	8	6	6
begeleiding valt tegen	1	6	4
overig	1	1	1

Gelijk blijven situatie vooral door werk of gelijkblijvende gezondheid

De groep herbeoordeelden die aangeeft dat hun situatie wat werk, inkomen of gezondheid betreft niet is veranderd sinds de herbeoordeling, bestaat voor het merendeel uit mensen die na anderhalf jaar werk hebben (voor 75 procent bij de 2006-groep, 80 procent bij de 2005-groep).

Redenen waarom de situatie voor hen hetzelfde is gebleven, worden weergegeven in tabel 5.3. Door de 2006-groep wordt vaker een gelijkblijvende gezondheid als reden genoemd dan door de 2005-groep: klachten blijken chronisch, gemiddeld is er geen verbetering in de gezondheid. Een andere veelgenoemde reden (door de 2005-groep vaker dan door de 2006-groep) is dat het salaris het wegevallede deel van de uitkering opvangt. Dit kan zowel door werkuitbreiding ko-

men (meer salaris vangt het weggevallen deel van de uitkering op) als door werkhervatting (men heeft nu betaald werk in plaats van WW). Enkelen geven andere redenen waardoor het inkomen niet veranderd is (WW, Ziektewet, aanvulling door werkgever, partner). Daarnaast geeft een deel van de herbeoordeelden enkel aan dat het inkomen hetzelfde is gebleven, zonder nadere specificatie.

Tabel 5.3 Redenen waarom de situatie *hetzelfde is gebleven* sinds de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van herbeoordeelden die situatie hetzelfde vinden)

	2005 *	2006
ongewogen aantal	n = 43	n = 74
gezondheid is hetzelfde gebleven	14	41
inkomen is hetzelfde	4	11
inkomen en gezondheid zijn hetzelfde	8	15
salaris vangt weggevallen deel uitkering op nu salaris en WW	53	29
Ziektewetuitkering	6	1
heeft partner die goed verdient	6	-
WW vangt weggevallen deel uitkering op	4	-
aanvulling weggevallen deel door werkgever	2	1
	2	-

* De cijfers van 2005 wijken iets af van eerder gepresenteerde cijfers, als gevolg van weglating categorie die vraag niet (goed) beantwoord heeft.

Verbetering situatie vooral door werk

Circa 1 op de 5 herbeoordeelden binnen beide cohorten geeft aan dat de situatie verbeterd is sinds de herbeoordeling. Ook deze groep bestaat voor het overgrote deel uit herbeoordeelden die na anderhalf jaar werk hebben (voor 92 procent bij de 2006-groep, 85 procent bij de 2005-groep).

Als redenen voor de verbetering van de situatie geeft meer dan de helft als reden dat men een passende baan heeft gevonden ('passend' met name in de zin van werk dat voldoening/plezier geeft) of dat het inkomen is verbeterd. Ook een verbeterde of (voor sommigen als positief ervaren) niet verslechterde gezondheid – al dan niet in combinatie met voorgaande redenen – wordt regelmatig genoemd (tabel 5.4).

Tabel 5.4 Redenen waarom de situatie *verbeterd* is sinds de herbeoordeling, 2005 en 2006 (als percentage van herbeoordeelden die situatie verbeterd vinden)

	2005	2006
ongewogen aantal	n = 62	n = 101
heeft een passende baan gevonden	26	49
inkomen is verbeterd	30	19
gezondheid is verbeterd	11	11
gezondheid is verbeterd en werk bevalt	20	5
gezondheid verbeterd, meer inkomen	5	1
gezondheid verbeterd, werk bevalt, inkomen hoger	3	2
geen contact meer met UWV, eigen regie	4	6
meer duidelijkheid	1	7

5.2 Balans over rol van UWV

Niet met iedere herbeoordeelde zijn bij de herbeoordeling afspraken gemaakt over begeleiding naar werk. Werkenden worden geacht om zelf de werkuitbreiding te regelen met hun werkgever. En een deel van de niet-werkenden wil geen begeleiding of kan zelf zoeken. Wel kan de cliënt zich achteraf altijd tot UWV wenden met bijvoorbeeld een verzoek om begeleiding naar werk, met vragen over de uitkering of met een verzoek om voorzieningen. Om een beeld te krijgen van de verwachtingen van cliënten over de ondersteuning van UWV na de herbeoordeling en hun mening hierover is alle herbeoordeelden van de 2006-groep de volgende vraag voorgelegd:

“Het was de verantwoordelijkheid van UWV om na te gaan of u begeleiding van een re-integratiebedrijf nodig had, toen uw WAO-uitkering werd verlaagd of ingetrokken. Als deze begeleiding nodig was, moest UWV u bij een geschikt re-integratiebedrijf aanmelden. In hoeverre bent u tevreden over hoe UWV dat in uw geval gedaan heeft?”.

Veel cliënten niet tevreden met rol of handelen UWV na de herbeoordeling

Bijna de helft van de 2006-groep geeft op bovenstaande vraag als antwoord dat ze niet tevreden zijn. Ruim een kwart is wel tevreden over UWV en een even groot deel is tevreden noch ontevreden (tabel 5.5). Degenen die nooit begeleiding ontvangen hebben en deze nu wel wensen, zijn relatief vaak ontevreden (72 procent). Van degenen die wel begeleiding hebben ontvangen is de groep tevre-

denen ongeveer even groot als de groep ontevredenen: 37 versus 40 procent. Opvallend genoeg is van degenen die geen begeleiding hebben ontvangen en hier op dit moment ook geen behoefte aan hebben, 46 procent ontevreden over UWV. Mogelijk heeft een deel van deze groep in het verleden wel behoefte gehad aan begeleiding of vinden ze dat het onderwerp begeleiding onvoldoende besproken is. Een andere mogelijkheid is dat ze ontevreden zijn over UWV vanwege andere aspecten van de herbeoordeling en niet specifiek vanwege de begeleiding.

Tabel 5.5 Tevredenheid over de manier waarop UWV de begeleidingsbehoeften heeft ingeschat en waar nodig in gang gezet, 2006 (als percentage van alle herbeoordeelden)

	begeleiding ontvangen	geen begeleiding en geen behoefte	geen begeleiding maar wel behoefte	totaal
ongewogen aantal	n = 266	n = 370	n = 64	n = 730
(heel) tevreden	37	23	2	27
niet tevreden, niet ontevreden	23	31	26	27
(heel) ontevreden	40	46	72	46

Wat kenmerkt hen die ontevreden danwel tevreden zijn?

De (on)tevredenheid hangt sterk samen met de situatie waarin de cliënt zich bevindt. Zoals hierboven geschetst, hangt de tevredenheid samen met de behoefte aan versus het ontvangen van begeleiding. Degenen die *tevreden* zijn over UWV, hebben meestal begeleiding ontvangen of hebben hier geen behoefte aan. Daarnaast ervaren zij een hoger algeheel welzijn: hun situatie qua gezondheid, inkomen en/of werk is er vaker beter op geworden.

Degenen die *ontevreden* zijn over UWV, hebben vaker behoefte aan begeleiding, maar deze niet ontvangen. Indien ze wel begeleiding ontvangen hebben, zijn ze hierdoor vaak negatiever geworden over hun mogelijkheden. Verder is bij ontevredenen het inkomen vaker duidelijk verslechterd, wordt de gezondheid vaker als slecht of wisselend ervaren of is men bij 18 maanden niet werkzaam. Waarschijnlijk wordt het negatieve oordeel over UWV medebepaald door het slechtere algehele welzijn van deze groep, wat echter slechts ten dele daadwerkelijk binnen de directe invloedssfeer van UWV valt. Ook de ervaringen met de herbeoordeling en de uitslag ervan lijken het oordeel over de ondersteuning van UWV te kleuren: men is vaker ontevreden indien men bezwaar heeft gemaakt tegen de uitslag of indien men na vier maanden een onvoldoende gaf voor de zorgvuldig-

heid van de herbeoordeling. Ontevredenen zijn verder relatief vaak laag opgeleid en van het mannelijk geslacht.

Toelichtingen bij de (on)tevredenheid

De onderzoeksdeelnemers is gevraagd om hun antwoord op de vraag naar de tevredenheid over de rol van UWV in eigen woorden toe te lichten. Wij hebben deze antwoorden bekeken en samengevoegd tot een aantal hoofdcategorieën. In tabel 5.6 staan de toelichtingen van de groep die ontevreden is over UWV, in tabel 5.7 die van de 'neutralen' en in tabel 5.8 die van de tevreden cliënten.

Gebrek aan begeleiding of hulp belangrijkste reden ontevredenheid

Zoals hierboven aangegeven is bijna de helft van de herbeoordeelden ontevreden over de manier waarop UWV de begeleidingsbehoeften heeft ingeschat en waar nodig in gang gezet. De meest genoemde reden voor ontevredenheid is dat men geen begeleiding of hulp gehad heeft van UWV sinds de herbeoordeling (tabel 5.6). Men geeft bijvoorbeeld aan dat men niets van UWV heeft vernomen, dat men geen enkele vorm van hulp of ondersteuning (aangeboden) heeft gehad en dus alles zelf heeft moeten doen. Degenen die geen begeleiding kregen, geven dit vaak als reden. Maar ook eenderde van degenen die wel een (meestal regulier) traject hebben doorlopen, geeft dit als reden: zij geven aan dit traject zelf te hebben moeten regelen of (zonder dat duidelijk is wat men daarbij precies van UWV verwachtte en of men dit van UWV kón verwachten) "niets gehoord" te hebben van UWV of dat UWV "niets gedaan" heeft. De tweede reden voor ontevredenheid over UWV is dat men de ontvangen begeleiding slecht vindt. Toelichtingen daarbij zijn dat er onvoldoende ruimte is voor eigen inbreng, dat men zich aan het lijntje gehouden of niet serieus genomen voelt, dat er niet nauwkeurig naar de situatie gekeken wordt, dat er veel beloofd maar niets nagekomen wordt, dat men niet het gevoel heeft dat er naar passend werk is gezocht of dat men alsnog veel zelf moet doen. De derde reden voor ontevredenheid – die niets met de begeleiding te maken heeft (daarom cursief in tabel) – is dat men het niet eens is met het verloop danwel de uitslag van de herbeoordeling; deze cliënten hebben zich kennelijk na anderhalf jaar nog niet verzoend met het verlies van de WAO-uitkering. De vierde reden voor ontevredenheid is dat men de communicatie met UWV slecht vindt of dat de administratie niet deugt. Voorbeelden hiervan zijn: moeilijke bereikbaarheid van de juiste persoon, steeds verschillende antwoorden krijgen op dezelfde vraag, langdurige procedures, geen informatie over procedures en het idee dat de ene afdeling niet weet waar de andere mee bezig is. De vijfde reden voor ontevredenheid is dat men niet tevreden is met het (door UWV gekozen) re-integratiebedrijf.

Tabel 5.6 Redenen waarom men *ontevreden* is met de ondersteuning van UWV sinds de herbeoordeling, 2006 (als percentage van de ontevreden herbeoordeelden)

	begeleiding ontvangen	geen begeleiding en geen behoefte	geen begeleiding maar wel behoefte	totaal
ongewogen aantal	n = 85	n = 123	n = 40	n = 267
geen begeleiding/hulp gehad vanuit UWV	33	43	59	43
begeleiding is slecht/onvoldoende	28	25	11	23
<i>niet eens met uitslag herbeoordeling</i>	13	20	17	17
slechte administratie/communicatie UWV	7	9	11	9
niet tevreden met (door UWV gekozen) re-integratiebedrijf	15	1	2	6
anders	4	3	0	2

Neutrale houding vooral doordat men geen of weinig begeleiding heeft gehad

Van de herbeoordeelden is circa een kwart niet tevreden en niet ontevreden over de manier waarop UWV de rol rond de begeleiding naar werk heeft ingevuld. Werkenden zijn wat vaker neutraal over UWV dan niet-werkenden. In tabel 5.7 staan de redenen voor deze neutrale houding weergegeven. Een neutrale houding ten opzichte van UWV wordt vooral bepaald doordat men helemaal geen begeleiding (nodig) heeft gehad: men heeft zelf alles kunnen regelen, kreeg geen begeleiding aangeboden of deze werd niet gegeven. Verder geeft men vaak aan dat men weinig contact heeft met UWV en veel zelf moet doen (waarbij wederom niet duidelijk is of men soms meer van UWV verwacht dan waar UWV verantwoordelijk voor is). Een andere veelgenoemde reden is dat UWV weinig of geen oog heeft voor de persoon. Men heeft bijvoorbeeld vaak het gevoel maar een nummer te zijn of ervaart dat de begeleiding niet persoonlijk is maar conform een regelspel. Even vaak als reden genoemd is dat de door UWV gegeven adviezen niet altijd reëel zijn (bijvoorbeeld over het werk wat men kan verrichten) of dat beloftes niet altijd nagekomen worden. Verder is er een groep die neutraal is omdat men geen klachten heeft. Zij geven bijvoorbeeld aan gewoon goed behandeld te worden of dat UWV doet wat ze moet doen: niet meer en niet minder. Nog andere (minder genoemde) redenen staan in tabel 5.7. Geconcludeerd kan worden dat de groep 'neutralen' veelal weinig met UWV te maken heeft gehad, maar dit niet als een duidelijk gemis ervaart. Voor zover men wel met UWV te maken heeft gehad, voelt men zich al met al niet slecht behandeld.

Tabel 5.7 Redenen waarom men *niet tevreden, niet ontevreden* is met de ondersteuning van UWV, 2006 (als percentage van de 'neutrale' herbeoordeelden)

	begeleiding ontvangen	geen begeleiding ontvangen	totaal
ongewogen aantal	n = 45	n = 75	n = 122
geen begeleiding (nodig) gehad	20	63	47
weinig contact met UWV, veel zelf doen	24	9	16
weinig/geen oog voor de persoon	11	10	10
adviezen niet altijd reëel/beloften niet in praktijk gebracht	13	7	10
heeft geen klachten	9	7	7
moeilijk bereikbaar/slechte administratie	9	3	6
wijze waarop mensen binnen UWV je behandelen verschilt	5	-	2
re-integratiebedrijf had meer kunnen doen	9	-	3

Reden tevredenheid is vooral dat ze goede begeleiding van of via UWV kregen

Ruim een kwart van de herbeoordeelden is tevreden met de ondersteuning die men vanuit UWV heeft gehad. Tussen werkenden en niet-werkenden bestaat een miniem verschil. De toelichtingen waarom men tevreden is zijn weergegeven in tabel 5.8. Men verwijst het vaakst naar de goede begeleiding/hulp die men ontvangen heeft. Antwoorden die men geeft zijn bijvoorbeeld dat procedures op adequate wijze zijn afgehandeld (bijvoorbeeld snelle aanmelding bij een re-integratiebedrijf), dat men goede hulp/tips kreeg, of dat men goede steun had aan de persoonlijke contacten met de arbeidsdeskundige. De tweede reden is dat men geen problemen heeft gehad: men zegt bijvoorbeeld dat alles goed verlopen is of dat men niet weet waarom men ontevreden zou moeten zijn. De derde reden is dat men goed behandeld is: het gesprek met de arbeidsdeskundige verliep vriendelijk, deze was aardig en kon goed luisteren of men is tevreden over de klantvriendelijkheid in het algemeen. Andere redenen zijn onder meer dat men tevreden is over het gekozen re-integratiebedrijf, de IRO of de toeleiding naar passend werk. Zie verder tabel 5.8.

Tabel 5.8 Redenen waarom men *tevreden* is met de ondersteuning van UWV, 2006 (als percentage van de tevreden herbeoordeelden)

	begeleiding ontvangen	geen begeleiding ontvangen	totaal
ongewogen aantal	n = 69	n = 31	n = 100
goed geholpen/begeleid	39	33	38
geen problemen gehad	17	39	24
goed behandeld	9	12	10
tevreden over (door UWV gekozen) re-integratiebedrijf	12	3	9
goede communicatie/voorlichting	2	12	6
blij met IRO	8	-	5
toeleiding naar passend werk	6	-	4
opleiding door UWV vergoed	4	-	3
goede communicatie en goed behandeld	3	-	2

5.3 Conclusie

Verbetering of verslechtering in totaalsituatie vaak te maken met inkomen
 Met het inkomen, de gezondheid en werksituatie in gedachten is de herbeoordeelden gevraagd hoe hun situatie nu is ten opzichte van anderhalf jaar geleden (ten tijde van de herbeoordeling). Bijna 6 op de 10 herbeoordeelden van de 2006-groep geeft aan dat hun situatie er (iets of veel) *slechter* op geworden is (2005-groep: 7 op de 10). Meestal heeft dit te maken met een inkomensachteruitgang, al dan niet in combinatie met een ervaren verslechtering in de gezondheid (of welbevinden). Niet-werkenden op het moment van de herbeoordeling hebben vaker een verslechtering in hun situatie ervaren dan werkenden; bij niet-werkenden betreft een verslechtering relatief vaak hun ervaren gezondheid en bij werkenden het inkomen. Circa 1 op de 5 herbeoordeelden (in beide cohorten) vindt dat ze er (iets of veel) *beter* op zijn geworden. Meest genoemde redenen zijn dat men een passende baan heeft gevonden of dat het inkomen is verbeterd. Voor de overige herbeoordeelden is hun situatie hetzelfde gebleven, vanwege een onveranderde gezondheid of (per saldo) gelijkblijvend inkomen.

Situatie waarin herbeoordeelden zich bevinden medebepalend voor oordeel over UWV

De herbeoordeelden uit de 2006-groep is tevens gevraagd in hoeverre ze tevreden zijn over de wijze waarop UWV haar taken rond begeleiding heeft ingevuld. Bijna de helft van de herbeoordeelden is hierover *niet* tevreden. De ontevredenheid hangt samen met de persoonlijke situatie: cliënten die er sterk in inkomen op achteruit zijn gegaan, die een relatief slechte gezondheid ervaren of niet werkzaam zijn, zijn relatief vaak ontevreden – deze punten vallen echter slechts ten dele binnen de directe invloedssfeer van UWV. Ook ontevredenheid over de herbeoordeling zelf en de uitslag blijkt van invloed. Het blijkt lastig voor de cliënten om UWV enkel te beoordelen op haar rol; het beeld wordt overheerst door negatieve ervaringen op andere punten. Puur kijkend naar de aspecten die te maken hebben met de geboden ondersteuning, blijkt het totaal ontbreken van (aangeboden) begeleiding of een slechte aansluiting van de ontvangen begeleiding bij de behoeften de belangrijkste reden tot ontevredenheid te zijn; daarbij is het niet duidelijk of men in sommige gevallen meer van UWV verwacht dan wat past binnen de verantwoordelijkheden van UWV. Een kwart van de herbeoordeelden is wel tevreden met de rol van UWV, meestal omdat men juist goed geholpen of begeleid is: men kreeg de hulp waar men om vroeg en had steun aan de contacten. Een kwart van de herbeoordeelden is neutraal over UWV, meestal omdat men geen begeleiding (nodig) heeft gehad.

6 SLOTBESCHOUWING: DE EFFECTEN VAN DE HERBEOORDELINGS-OPERATIE

6.1 Achtergrond en opzet van de monitor

De monitor van de herbeoordelingsoperatie

Op 1 oktober 2004 is UWV gestart met het herbeoordelen van alle arbeidsongeschikten jonger dan 50 jaar (peildatum 1 juli 2004), volgens het aangepaste Schattingsbesluit. Dit is één van de invullingen die het kabinet heeft gegeven aan de participatiedoelstelling *werk boven uitkering*. Arbeidsongeschikten die mogelijkheden om te werken hebben, worden geacht deze ook te benutten. Het kabinet heeft extra budget beschikbaar gesteld voor re-integratieondersteuning van niet-werkenden die hun uitkering geheel of deels verliezen. In tripartiet overleg is overeengekomen dat de werkgevers verantwoordelijk zijn voor werkuitbreiding van al werkende herbeoordeelden. UWV heeft bureau *AStri* de opdracht gegeven om de effecten van de herbeoordeling op werkhervatting, werkuitbreiding en inkomen te monitoren. Het monitoronderzoek is begeleid door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van UWV, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Raad voor Werk en Inkomen en de universiteit Maastricht. Bij de monitor gaat het om WAO'ers waarvan de uitkering is verlaagd of beëindigd. De Wajongers en WAZ'ers blijven buiten beschouwing.

De stand van zaken van de herbeoordelingen

In totaal voert UWV ongeveer 380.000 herbeoordelingen uit onder WAO'ers, Wajongers en WAZ'ers. Op 1 januari 2008 zijn een kleine 300.000 herbeoordelingen verricht. Bij ongeveer 90.000 WAO'ers is de uitkering verlaagd of beëindigd. Volgens de oorspronkelijke planning zou de operatie juli 2007 afgerond zijn. Om verschillende redenen is vertraging opgelopen. Volgens de huidige planning worden de herbeoordelingen in het eerste kwartaal van 2009 afgerond. Sinds de start van de herbeoordelingen heeft een aantal tussentijdse wijzigingen plaatsgevonden. De meest ingrijpende is de verlaging van de leeftijdsgrens voor toepassing van het aangepaste Schattingsbesluit van 50 naar 45 jaar in februari 2007, als onderdeel van het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet. In dezelfde periode is ook de maximering van de maatmanuren ongeldig verklaard, na uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. Al genomen beslissingen voor betreffende cliënten zijn opnieuw bekeken. Bij een deel van hen is het arbeidsongeschiktheidspercentage weer verhoogd. Als gevolg hiervan zijn in 2007 minder *nieuwe* herbeoordelingen verricht dan in 2005 en 2006. De aanpassingen maken dat we in deze eindrapportage niet, zoals tevoren gepland, kunnen terugkijken op een *afgeronde* operatie.

De opzet van het onderzoek in hoofdlijnen

We hebben twee groepen herbeoordeelden geënquêteerd: de 2005-groep en de 2006-groep. Hiervoor zijn twee groepen van 5.000 WAO'ers uitgenodigd die in mei of juni 2005 respectievelijk 2006 de uitslag van de herbeoordeling ontvingen en daarbij te horen kregen dat hun uitkering verlaagd of beëindigd werd. Zij zijn op drie momenten geënquêteerd: na 4 maanden, na 8 maanden en na 18 maanden. De eerste van de zes metingen vond in september 2005 plaats, de laatste in november 2007. De respons verschilt per meting. Bij de eerste meting van de 2005-groep is deze 36 procent, bij de eerste meting van de 2006-groep 31 procent. Bij de vervolgmetingen vielen nog deelnemers af. De representativiteit is getoetst en lijkt, mede door toepassing van weegfactoren, echter goed. De deelnemers komen op een aantal essentiële achtergrondkenmerken goed overeen met de oorspronkelijk aangeschreven herbeoordeelden²³.

Herbeoordelingen vinden plaats van jong naar oud

Het oproepen voor de herbeoordeling vindt plaats van jong naar oud. Dit betekent dat de 2005-groep jonger is dan de 2006-groep. Achter leeftijd zitten echter ook andere kenmerken 'verborgen' zoals opleiding, WAO-duur, type aandoening en hoogte van het laatst verdiende salaris. Ook deze kenmerken beïnvloeden de uitslag van de herbeoordeling en de kansen op werkuitbreiding en werkhervatting. Verder geldt dat in de 2005-groep vaker sprake is van professionele herbeoordelingen²⁴. Dergelijke herbeoordelingen worden meestal binnen een jaar na WAO-toetrede uitgevoerd, bij cliënten waar op korte termijn verbetering van de gezondheid en het arbeidsvermogen wordt verwacht. Dit zijn daarmee relatief kansrijke WAO'ers.

Inhoud van deze slotbeschouwing

We gaan in deze slotbeschouwing in op de belangrijkste thema's van het onderzoek. Dit zijn werken, werkhervatting, werkuitbreiding, re-integratieondersteuning en inkomen. We houden daarbij vast aan de hoofdlijnen, detailinformatie kan teruggezocht worden in de vorige hoofdstukken en de vijf eerder verschenen rapporten. We toetsen de bevindingen aan het achterliggende beleidsstreven *werk boven uitkering*. In de slotparagraaf geven we aan voor hoeveel van de 90.000 WAO'ers, waarvan de uitkering tussen oktober 2004 en januari 2008 verlaagd is, *werk boven uitkering* gerealiseerd is of nog kan worden.

²³ Zie bijlage 1 en de methodebijlagen in de vijf eerdere rapporten.

²⁴ Omdat op 1 januari 2004 de Wet Verlenging Loondoorbetalingverplichting bij Ziekte (VLZ) in werking is getreden, zijn in 2005 weinig nieuwe WAO-beoordelingen verricht. In het verlengde daarvan zijn er in 2006 ook weinig professionele herbeoordelingen.

6.2 Werkhervatting bij de groep die niet werkte bij herbeoordeling

Ongeveer 1 op de 3 niet-werkenden heeft een baan gevonden na anderhalf jaar
Deze paragraaf gaat over de groep die geen betaald werk had op het moment van herbeoordeling en van wie de uitkering verlaagd of beëindigd is. Hoeveel van deze oorspronkelijk niet-werkenden zijn na anderhalf jaar weer aan de slag? Van de 2005-groep had 64 procent geen werk op het moment van herbeoordeling, in 2006 was deze groep met 58 procent iets kleiner. Na anderhalf jaar is van de eerste groep 32 procent aan het werk, van de tweede groep 37 procent (tabel 6.1).

Tabel 6.1 Ontwikkeling werkhervatting bij de herbeoordeelden die op moment van herbeoordeling geen betaald werk hebben, 2005 en 2006

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkhervatters 2005-groep	0%	11%	20%	32%
werkhervatters 2006-groep	0%	12%	24%	37%

De werkhervatters ervaren hun gezondheid vaker als redelijk tot goed, zitten korter in de WAO, hebben relatief vaak geen klachten meer en hebben vaker geen bezwaar gemaakt tegen de uitslag. Ze onderscheiden zich niet op geslacht, kostwinnerschap of opleidingsniveau. Ruim de helft van de werkhervatters benut de verdien capaciteit²⁵, de overigen zitten hier onder of weten niet of ze deze benutten²⁶. Bijna de helft heeft een vast of langdurig dienstverband. Niet van alle herstarters op de arbeidsmarkt is de positie dus al stabiel. Omdat het herintreders met beperkingen zijn, is ook niet te verwachten dat ze direct een vaste baan verwerven.

Aandeel werkhervatters zal waarschijnlijk nog stijgen

Hoeveel niet-hervatters zullen in de toekomst nog wel aan het werk komen? Ongeveer 30 procent van de niet-hervatters ziet nog perspectief op werkhervatting: men zoekt naar werk en acht dit niet kansloos. Ongeveer de helft ontvangt na anderhalf jaar ook nog begeleiding. Het percentage werkhervatters onder de

²⁵ Het salaris dat ze in theorie nog kunnen verdienen met hun arbeidsbeperkingen.

²⁶ Ongeveer 15 procent van de werkhervatters weet niet of de verdien capaciteit benut wordt. Aannemelijk is dat dit bij een deel van hen wel het geval is, en het aandeel dat de verdien capaciteit benut dus in werkelijkheid nog wat hoger ligt.

'voorheen niet-werkenden' kan hiermee in de toekomst nog stijgen.

Meerderheid niet-hervatters verwacht niet meer te werken

De meerderheid (70 procent) van de groep die het werk na anderhalf jaar nog niet hervat heeft, geeft zelf aan dat dit waarschijnlijk niet meer zal gebeuren. Dit houdt in dat ze:

- zichzelf niet in staat achten te werken en/of
- niet op zoek zijn naar werk en dit ook voor de toekomst niet verwachten en/of
- wel op zoek zijn naar werk, maar niet verwachten dit te vinden.

In bijna alle gevallen speelt de ervaren gezondheid een rol bij het 'zichzelf niet in staat achten te werken'. Men durft of wil de benodigde stappen richting arbeidsmarkt niet te zetten, omdat de voordelen in de vorm van participatie en inkomensaanvulling niet opwegen tegen de nadelen en belemmeringen. Dit kunnen gezondheidsbelemmeringen zijn, gebrek aan vertrouwen in de eigen arbeidsmogelijkheden, angst voor gezondheidsverslechtering of verlies van tijd en energie voor andere activiteiten die men belangrijk vindt. Ook de verwachting of ervaring dat het moeilijk is een werkgever te vinden die hen aan wil nemen, kan een rol spelen. De groep die aangeeft zuiver om privé-redenen (bijvoorbeeld de kinderen) niet te willen werken, is heel klein.

6.3 Werkuitbreiding bij de groep die al werkte bij herbeoordeling

Deze paragraaf gaat over herbeoordeelden die al werkten tijdens hun herbeoordeling en van wie de uitkering verlaagd of beëindigd is. Het beleidsstreven is dat ze hun grotere verdien capaciteit ook gaan benutten. Is dat na anderhalf jaar ook het geval en in hoeverre hebben de werkgevers de beloofde medewerking aan werkuitbreiding ook in praktijk gebracht? We laten eerst zien hoeveel aanvankelijk werkenden na anderhalf jaar nog steeds werken. Vervolgens gaan we in op de benutting van de hogere verdien capaciteit van degenen die aan het werk blijven.

Werkbehoud anderhalf jaar na de herbeoordeling

Van de 2005-groep heeft 36 procent betaald werk op het moment van herbeoordeling, van de 2006-groep 42 procent. Niet alle werkenden behouden hun baan tijdens de anderhalf jaar dat ze gevolgd zijn via de monitor. Van de oorspronkelijk werkenden uit de 2005-groep werkt 18 procent na anderhalf jaar niet meer en van de 2006-groep 6 procent. Dit betekent dus dat 82 procent van de oorspronkelijk werkenden uit de 2005-groep en 94 procent uit de 2006-groep na anderhalf jaar nog steeds betaald werk heeft (tabel 6.2).

Tabel 6.2 Werkbehoud na 4, 8 en 18 maanden (als percentage van de groep die tijdens de herbeoordeling werkt)

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
maand	mei	september	januari	november
werkbehouders 2005-groep	100%	93%	89%	82%
werkbehouders 2006-groep	100%	96%	94%	94%

Geen verklaring voor hogere werkbehoud 2006-groep

In de gemiddeld oudere 2006-groep ligt het werkbehoud dus aanzienlijk hoger. Hiervoor hebben wij geen verklaring. De oorzaak kan niet liggen in de duurzaamheid van de arbeidsrelatie bij herbeoordeling: de 2006-groep heeft niet vaker een vast dienstverband dan de 2005-groep. Ook is er geen verschil in ervaren gezondheid. Wel geven de werkenden van de 2005-groep vaker aan dat de gezondheid in het afgelopen jaar verslechterd is: 30 procent versus 21 procent. Beide groepen zijn gevolgd in een periode van dalende werkloosheid (2^e helft 2005-2007). Voor *beide* groepen zijn de kansen op werkbehoud en het vinden van ander werk dus relatief gunstig.

Werkuitbreiding versus benutting van de verdiencapaciteit

Werkende WAO'ers die na de herbeoordeling hun uitkering geheel of gedeeltelijk verliezen, worden verondersteld het inkomensverlies te compenseren met werkuitbreiding. De werkgevers worden geacht hieraan mee te werken, een voorname dat officieel bekrachtigd is in afspraken tussen overheid en sociale partners²⁷. In hoeverre is het inkomensverlies nu ook gecompenseerd? Van de werkbehouders heeft een deel intussen een andere werkgever of werkte tijdens de herbeoordeling als zelfstandige: 18 procent van de 2005-groep en 16 procent van de 2006-groep. We hebben bij de werkbehouders op twee manieren geïnventariseerd of en hoe ze het uitkeringsverlies compenseren, namelijk via vragen naar realisatie van *werkuitbreiding* en via vragen naar benutting van de *verdiencapaciteit*. Na 8 maanden benut tweederde de verdiencapaciteit (bijna) geheel. Na 18 maanden is dit driekwart. Vooraf werd algemeen aangenomen dat realisatie van de grotere verdiencapaciteit veelal via de weg van urenbreiding bij de eigen werkgever zou moeten plaatsvinden. De praktijk is anders gebleken. Bij ongeveer 33 procent in 2005 en 20 procent in 2006 is het werk in de acht maanden na de herbeoordeling uitgebreid. Dit impliceert dat de benutting van de

²⁷ Najaarsoverleg 2004 en Werktop 1 december 2005.

nieuwe, hogere verdien capaciteit ook vaak via andere wegen loopt. Zo zien we dat circa 12 procent uitsluitend in de periode voor de herbeoordeling (maar na de voorlaatste claimbeoordeling) het werk heeft uitgebreid. Telefonische interviews onder 27 werkende herbeoordeelden leveren voorbeelden van manieren waarop het salaris de theoretische verdien capaciteit volgens de voorlaatste beoordeling kan gaan overstijgen²⁸. Dit kan bijvoorbeeld door periodieke salarisverhogingen, door onregelmatigheidstoelage, door werkuitbreiding in het verleden, of doordat men een betere baan gevonden heeft dan theoretisch mogelijk geacht werd bij de eerdere schatting. Bij de herbeoordeling blijkt dan dat het salaris (de praktische verdien capaciteit) inmiddels hoger is geworden dan de bij de vorige claimbeoordeling vastgestelde theoretische verdien capaciteit²⁹. In dat geval wordt de praktische verdien capaciteit als reële verdien capaciteit beschouwd. De verdien capaciteit wordt daarmee automatisch benut. Er is dan dus sprake van een correctie van het uitkeringspercentage. Bedacht moet worden deze groep wel een inkomensachteruitgang ervaart en sommigen daarom toch uitbreidingswensen hebben.

Meeste werkgevers hebben waar nodig en mogelijk meegewerkt aan werkuitbreiding

Zijn de op centraal niveau gemaakte afspraken met de werkgevers, ook naar de werkvloer vertaald? Ons onderzoek geeft hier slechts zijdelings zicht op, omdat een schriftelijke vragenlijst onder werknemers hiervoor geen geschikt meetinstrument is. We zien dat de werkbehouders de verdien capaciteit in meerderheid benutten. Voor zover men de verdien capaciteit niet benut, wil de werknemer zelf ook vaak niet uitbreiden. In beide jaren geeft circa 12 procent van de werkbehouders in de monitor aan de verdien capaciteit niet te benutten, maar ook zelf niet te willen uitbreiden. De meesten geven hiervoor gezondheidsredenen op. Een groep van 10 procent (2005) en 5 procent (2006) resteert die zegt dat ze wel willen uitbreiden, maar dat dit nog niet gerealiseerd is. Uit telefonische interviews met 27 van hun werkgevers³⁰ blijkt dat sommige bedrijven actief beleid voeren rond herbeoordeelden, maar andere niet. In beide gevallen verwacht men echter dat de werknemer zelf het initiatief neemt om de wens tot uitbreiding aan te kaarten. Uit interviews met werknemers blijkt dat hiervoor drempels bestaan: men werkt al op de grens van het kunnen, is bang voor gezondheidsverslechtering bij uitbreiding, wil het WAO-verleden laten rusten of geheim houden, wil lie-

²⁸ Veldhuis, V., C.G.L. van Deursen & I. Hento (2007). *Werkgevers aan zet? Mogelijkheden voor werkuitbreiding na herbeoordeling*. Leiden: AStri. Het betreft korte telefonische interviews onder 27 werkende herbeoordeelden (afkomstig uit de 2006-groep) en hun werkgevers.

²⁹ Wanneer er inkomen uit betaald werk is, wordt bij de claimbeoordeling zowel de theoretische als de praktische verdien capaciteit vastgesteld. De hoogste van de twee bepaalt het arbeidsongeschiktheidspercentage.

³⁰ Zie noot 28.

ver niet uitbreiden, of ziet zelf geen mogelijkheden bij de huidige werkgever. In de interviews geven werkgevers en werknemers aan dat de mogelijkheden voor werkaanpassing en -uitbreiding in het verleden vaak al uitputtend benut zijn. Om meer te verdienen zou men een geschikte functie bij een andere werkgever moeten zoeken, maar juist vanwege de gezondheidsbelemmeringen is de drempel hiervoor hoog. De inkomensterugval moet men dan noodgedwongen accepteren.

1 op 13 werkenden heeft na anderhalf jaar (in theorie) nog uitbreidingswensen

Op grond van de interviews en de monitor zelf concluderen we voorzichtig dat de werkgevers waar mogelijk en nodig vaak meegewerkt hebben aan het realiseren van werkuitbreiding. Voorwaarde is wel dat de werknemer dit zelf aankaart. Niet alle werknemers doen dit echter, vaak vanwege al dan niet terechte twijfels over de eigen belastbaarheid. Men houdt liever vast aan wat men kent en aan kan. In een deel van de gevallen is het voor de werkgever strikt genomen ook niet nodig medewerking te verlenen aan werkuitbreiding, omdat de hogere verdien capaciteit gebaseerd is op al gerealiseerde verdiensten. Al met al geldt voor ongeveer 1 op de 13 herbeoordeelden met een vaste werkgever dat ze hun verdien capaciteit niet benutten, terwijl ze in theorie wel meer willen werken. Niet in alle gevallen weet de werkgever dit echter.

6.4 Werken na herbeoordeling: overzicht totale groep

Doel van de herbeoordelingsoperatie is het laten benutten van de mogelijkheden om (meer) inkomen te verwerven met betaald werk, *werk boven uitkering*. In hoeverre is dit beleidsstreven geslaagd, gezien over de totale groep herbeoordeelden waarbij de uitkering is verlaagd of beëindigd? Hoeveel meer WAO'ers zijn anderhalf jaar na de herbeoordeling aan het werk? De 2006-groep is in dit opzicht succesvoller dan de gemiddeld jongere 2005-groep (tabel 6.3).

Tabel 6.3 Percentage werkenden bij 4, 8 en 18 maanden binnen het 2005- en 2006-cohort

peilmoment	T0	T1	T2	T3
doorlooptijd	maand 0	maand 4	maand 8	maand 18
kalendermaand	mei	september	januari	november
cohort 2005	36%	41%	44%	51%
cohort 2006	42%	47%	52%	62%

Anderhalf jaar na herbeoordeling 15-20 procentpunt meer werkenden

In de 2005-groep had 36 procent werk bij de herbeoordeling. Na 18 maanden is dit 15 procentpunt meer. Bij de 2006-groep had 42 procent bij de herbeoordeling al betaald werk, na 18 maanden is dit 20 procentpunt meer. Zowel het aandeel al werkenden, als het aandeel werkbehouders, als het aandeel werkhervatters is bij de 2006-groep groter. Het hogere percentage al werkenden kan samenhangen met de hogere gemiddelde leeftijd van de 2006-groep. Algemeen hebben herbeoordeelden namelijk vaker een dienstverband naarmate de leeftijd stijgt³¹. We hebben geen sluitende verklaring voor het feit dat in de 2006-groep meer werkhervatters zijn. Mogelijk speelt de betere sluitendheid en kwaliteit van de begeleiding in 2006 hierbij een rol (zie paragraaf 6.5).

Benutting verdien capaciteit en werkend perspectief anderhalf jaar na herbo

We zien dat van elke 100 mensen die bij de herbeoordeling meer verdien capaciteit blijken te hebben dan bij de voorlaatste claimbeoordeling, er na anderhalf jaar 15 à 20 *extra* aan het werk zijn. Het streven naar *werk boven uitkering* is voor deze herbeoordeelden deels tot geheel gerealiseerd. Met *deels* refereren we aan het feit dat niet iedere werkhervatter de verdien capaciteit volledig benut en niet iedereen al een stabiele arbeidsrelatie heeft. In tabel 6.4 geven we een overzicht van de situatie na anderhalf jaar. De op dat moment werkenden³² splitsten we op in wel en niet de verdien capaciteit benuttend. De niet-werkenden³³ splitsten we op in wel of niet nog perspectief op betaald werk ervarend.

Tabel 6.4 Stand van zaken na 18 maanden wat (perspectief op) werken betreft en benutting verdien capaciteit van alle herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd, 2005-2006

	2005	2006
werkt en geeft expliciet aan verdien capaciteit te benutten	27%	37%
overige werkenden (inclusief degenen die zelf niet weten of ze de verdien capaciteit benutten)	24%	25%
werkt niet maar heeft nog perspectief op hervatting	18%	13%
werkt niet en ziet weinig perspectief op hervatting	31%	25%

Na anderhalf jaar is van de 2006-groep 37 procent aan het werk met (naar eigen zeggen) volledige benutting van de verdien capaciteit. 25 procent werkt wel,

³¹ Interne analyse kenniscentrum UWV.

³² Hier zijn de werkhervatters uit paragraaf 6.2 samengevoegd met de werkbehouders uit paragraaf 6.3.

³³ Hier zijn de niet-hervatters uit paragraaf 6.2 samengevoegd met de werkverliezers uit paragraaf 6.3.

maar benut de verdien capaciteit niet of weet zelf niet of dit het geval is³⁴. Voor 13 procent geldt dat ze niet werken maar nog wel perspectief zien op werkherleving. De overige 25 procent ziet voor zichzelf geen werkend perspectief. In de 2005-groep zijn minder mensen aan het werk dan in de 2006-groep, maar het aandeel dat nog een werkend perspectief ziet is daar groter. Dit suggereert dat de opties voor de oudere 2006-groep duidelijker afgebakend zijn: men kan of (meer) werken en realiseert dit binnen anderhalf jaar, al dan niet met begeleiding, of men denkt dit niet te kunnen.

6.5 De begeleiding naar werk

UWV is verantwoordelijk voor de begeleiding naar werk van herbeoordeelden die hun uitkering verliezen en op dat moment geen werk hebben. Als hieraan behoefte is zorgt UWV ook voor de begeleiding van werkenden richting werkuitbreiding. UWV voert deze begeleiding niet zelf uit, maar koopt deze in bij re-integratiebedrijven. Hiervoor is extra geld beschikbaar gesteld door het ministerie van SZW. UWV moet vaststellen of de cliënt begeleiding nodig heeft en wenst en zo ja, welk type traject. Naast de reguliere trajecten kan ook een individuele re-integratieovereenkomst (IRO) worden gesloten. De besluitvorming over de begeleiding is de taak van de arbeidsdeskundige en gebeurt aansluitend op de herbeoordeling zelf. De formele procedure geeft ruimte om indien gewenst een afzonderlijk gesprek te voeren over de begeleiding, volgend op de claimbeoordelingsgesprekken. UWV legt de bevindingen rond de begeleidingbehoefte vast in de re-integratievisie. Sinds 2006 wordt de re-integratievisie formeel ook in alle gevallen naar de cliënt opgestuurd. Het document heeft de status van een beschikking. De cliënt kan dus ook formeel bezwaar maken tegen de inhoud van de re-integratievisie.

Garandeert deze gang van zaken dat elke herbeoordeelde ook de begeleiding krijgt die hij nodig heeft? Deze vraag bekijken we vanuit verschillende gezichtspunten: de doelgroep, de communicatie tussen UWV en cliënt over begeleiding, de aard en omvang van de begeleiding en de 'sluitendheid' van de aanpak van UWV. Na het bespreken van de verschillende aspecten, proberen we een antwoord te geven op de vraag of UWV voldoende waarborgt dat de herbeoordeelden begeleiding naar werk krijgen.

³⁴ Omdat ongeveer 15 procent van de werkenden niet weet of de verdien capaciteit benut wordt, en aangenomen kan worden dat dit bij een deel wel het geval is, is de groep die de verdien capaciteit benut in werkelijkheid groter.

UWV heeft begeleiding niet strikt tot de primaire doelgroep beperkt

Zoals eerder aangegeven is UWV primair verantwoordelijk voor de begeleiding van herbeoordeelden van wie de uitkering verlaagd of beëindigd wordt en die geen werk hebben. Uit de monitor blijkt dat UWV ook met een deel van de werkenden begeleiding afspreekt. Niet iedere herbeoordeelde heeft namelijk een vaste positie bij zijn werkgever. In sommige gevallen gaat het om een tijdelijk contract of uitzendwerk. Ook komt het voor dat uitbreiding bij de huidige werkgever geen optie is³⁵.

Begeleiding meestal (uitdrukkelijk) aan de orde geweest

Uit de monitor blijkt dat het arbeidsdeskundige deel van de herbeoordeling en het bespreken van de begeleidingsbehoefte vaak gecombineerd worden. Eén op de vijf herbeoordeelden heeft een afzonderlijk gesprek over de begeleiding gehad. Van deze mogelijkheid om een apart gesprek te voeren wordt dus vaak geen gebruik gemaakt. Voor elke afgeschatte herbeoordeelde wordt een re-integratievisie opgesteld. Niet iedere herbeoordeelde is zich er echter van bewust dat in het gesprek met de arbeidsdeskundige besluitvorming plaatsvindt over het al dan niet in traject gaan. Ongeveer 10 procent van de belangrijkste doelgroep voor begeleiding (de niet-werkenden) meent dat het onderwerp begeleiding niet aan de orde is geweest bij de herbeoordeling. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn dat de arbeidsdeskundige zijn conclusies impliciet trekt en niet nadrukkelijk verwoordt of dat het besprokene niet goed doordringt tot de cliënt. Sinds 1 januari 2006 is bij UWV het beleid van kracht om de re-integratievisie in alle gevallen toe te sturen aan de cliënt. Alleen dan weet de cliënt wat hij wel en niet kan verwachten van UWV en kan hij daartegen zonodig bezwaar maken. Wij hebben echter geconstateerd dat de re-integratievisie bij de 2006-groep niet in alle gevallen toegestuurd is, vooral als er geen traject wordt ingekocht³⁶.

Meeste niet-werkenden ontvangen begeleiding, als hier behoefte aan is

Van de groep die bij de herbeoordeling geen werk heeft, heeft na anderhalf jaar ruim de helft begeleiding ontvangen (tabel 6.5). In ongeveer de helft van de gevallen loopt de begeleiding na anderhalf jaar nog. Het gaat hier niet alleen om door UWV ingekochte begeleiding. Ook elders bekostigde begeleiding of begeleiding die al liep tijdens de herbeoordeling is meegeteld. De meerderheid volgt een regulier traject, maar het aandeel met een IRO is licht stijgende (13 procent in de

³⁵ Uit interne analyses van het Kenniscentrum blijkt dat ook trajecten zijn ingekocht voor herbeoordeelden waarbij het arbeidsongeschiktheidspercentage niet verlaagd is. Dit is in lijn met het beleidsstreven werk boven uitkering, immers ook bij deze groep kunnen er onbenutte mogelijkheden voor werkuitbreiding of werkhervatting zijn.

³⁶ Inmiddels heeft UWV maatregelen genomen om te waarborgen dat re-integratie expliciet(er) besproken wordt en de re-integratievisie altijd toegestuurd wordt (zie aanbiedingsbrief van 8 mei 2007 van UWV aan de minister bij de AS*tri* rapportage tweede meting cohort 2006).

2005-groep en 16 procent in de 2006-groep). Voor zover men geen begeleiding heeft, heeft een meerderheid hier ook geen behoefte aan. In grofweg de helft van de gevallen komt dit omdat men niet kan werken of niet wil werken, meestal vanwege de gezondheid. De meest genoemde overige redenen zijn een gebrek aan vertrouwen in re-integratiebedrijven of zonder hulp werk willen zoeken.

Tabel 6.5 Stand van zaken na 18 maanden wat begeleiding betreft, van alle bij de herbeoordeling niet-werkende WAO'ers van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd, 2005-2006

	2005	2006
begeleiding ontvangen sinds herbeoordeling (of loopt nog)	58%	53%
geen begeleiding ontvangen, ook geen behoefte hieraan	27%	39%
geen begeleiding ontvangen, wel behoefte hieraan	15%	8%

Begeleiding in loop van proces steeds beter sluitend

Hoewel in de 2006-groep minder mensen begeleiding ontvangen dan in de 2005-groep, lijkt de selectie in 2006 beter sluitend te zijn. In de 2005-groep geeft na anderhalf jaar 15 procent aan geen begeleiding te krijgen terwijl hier op dat moment wel behoefte aan is. In de 2006-groep is dit gedaald tot 8 procent. De begeleiding voor de doelgroep van niet-werkenden is dus, vooral in de 2006-groep, redelijk goed sluitend. Op basis van bestandskoppelingen en open antwoorden van cliënten in de zes deelonderzoeken, weten we dat aan de 'onvervulde behoefte' de volgende oorzaken ten grondslag kunnen liggen:

- de cliënt geeft wel aan behoefte aan re-integratie te hebben, maar er zijn belemmeringen (twijfels, angsten, praktische problemen) die hem ervan weerhouden deze te vragen of om 'ja' te zeggen op een trajectaanbod;
- de behoefte aan begeleiding is pas na verloop van tijd ontstaan;
- de arbeidsdeskundige heeft tijdens het gesprek over re-integratie de behoefte aan re-integratie niet goed ingeschat of er onvoldoende over gesproken naar het idee van de cliënt;
- de afgesproken begeleiding is niet van de grond gekomen, ergens tussen het opstellen van de re-integratievisie en het starten van een traject is iets fout gegaan.

Voor een deel zijn dit oorzaken die bij UWV liggen, voor een deel liggen deze buiten de invloedssfeer van UWV. Achteraf ontstane of nieuwe begeleidingsbehoeften zien we ook bij werkverliezers en bij werkenden die de verdiencapaciteit niet benutten of het werk moeilijk kunnen volhouden. Naast de betere sluitendheid zijn er ook signalen dat de kwaliteit van de begeleiding in de loop van het proces

verbeterd is. De 2006-groep vindt iets vaker dan de 2005-groep dat de begeleiding aansluit bij de wensen en behoeften.

Kloof tussen beleving van gezondheid en arbeidsvermogen

Tussen UWV en SZW zijn afspraken gemaakt over de invulling van de begeleiding van herbeoordeelden. De afspraken hebben vooral betrekking op niet-werkenden. Kort na de herbeoordeling inventariseert UWV de begeleidingsbehoefte. Een specifieke deelgroep³⁷ wordt na drie maanden opnieuw benaderd om 'spijtoptanten' een tweede kans te geven. Cliënten die niet opnieuw benaderd worden of later alsnog begeleiding willen, moeten in principe hiervoor zelf UWV benaderen (onder andere via de re-integratietelefoon). Dit geeft echter een bepaalde drempel. Niet alle cliënten hebben goed besef van de mogelijkheden op dit punt, horen slechte berichten over re-integratiebedrijven of hebben eerder slechte ervaringen met begeleiding en/of met de bereikbaarheid van UWV opgedaan. Opmerkelijk is dat een substantiële groep cliënten geen behoefte aan re-integratie heeft omdat ze vanwege hun gezondheidsbeperkingen menen niet te kunnen werken, dit niet willen of omdat dit onevenredig veel van ze zou vergen. Er zit dus soms een kloof tussen de door UWV vastgestelde verdien capaciteit en de realisatie hiervan in de praktijk. Ook bij de werkende cliënten zien we deze kloof: een deel kan of wil om gezondheidsredenen het werk niet uitbreiden en maakt er daarom geen werk van.

6.6 Inkomen en uitkeringen

Twee maanden na ontvangst van de uitslag van de herbeoordeling stopt de WAO-uitkering of wordt deze lager. Bij ongeveer 40 procent wordt dit inkomensverlies in eerste instantie geheel of gedeeltelijk gecompenseerd door een WW-uitkering, bij een kleine 10 procent door een TRI-uitkering. Een klein deel (enkele procenten) ontvangt een (aanvullende) bijstandsuitkering. In de 2005-groep is het percentage met een WW-uitkering na anderhalf jaar nog nauwelijks gedaald. In de 2006-groep is wel een daling zichtbaar, vermoedelijk door wettelijke aanpassingen in de duur van WW-rechten. In de 2005-groep heeft na anderhalf jaar niemand meer een TRI-uitkering. In de 2006-groep is dit als gevolg van de verlenging van 6 naar 12 maanden wel het geval³⁸. De inkomenspositie

³⁷ Het gaat om cliënten waarvoor in de re-integratievisie is aangegeven dat ze: in bezwaar zijn en intussen geen werk willen zoeken, zich niet beschikbaar stellen voor werk of zonder hulp werk willen zoeken.

³⁸ Ook de 2005-groep komt achteraf nog aanmerking voor een half jaar extra TRI, mits ze zich beschikbaar stellen voor werk of re-integratie. Deze verlenging gaat dan echter niet binnen anderhalf jaar in, maar pas na ongeveer 2½ jaar en valt daarmee buiten het zicht van de monitormetingen.

van beide groepen wordt in de loop van anderhalf jaar gemiddeld iets beter. Van de 2005-groep beoordeelt na anderhalf jaar nog 39 procent de inkomenssituatie als duidelijk verslechterd, in de 2006-groep is dit 32 procent. Dit is vaker het geval bij niet-werkenden dan bij werkenden. Het aandeel dat na anderhalf jaar een bijstandsuitkering heeft blijft beperkt tot 4-5 procent. Bij een kleine 20 procent is het persoonlijk netto inkomen verbeterd sinds de herbeoordeling. In veel gevallen is dan sprake van werkuitbreiding of werkhervatting.

Welke conclusies zijn te verbinden aan deze cijfers? In het ideale geval zou het aantal cliënten dat erop achteruit gaat, beperkt blijven. Alle afgeschatte herbeoordeelden worden immers in staat geacht het verlies van de WAO-uitkering te kunnen compenseren met inkomen uit betaald werk, *werk boven uitkering*. En om de periode tussen stopzetten van de uitkering en het vinden van werk te overbruggen is er WW of TRI. In de praktijk blijkt dat een deel van de cliënten de benodigde stappen richting arbeidsmarkt niet wil of durft te zetten, meestal vanwege ervaren gezondheidsbelemmeringen. Degenen die deze stappen wel zetten, ervaren dat het moeilijk is om aan een baan te komen. Het inkomensverlies wordt mede daarom niet altijd gecompenseerd.

6.7 Wat levert de herbeoordelingsoperatie al met al op?

Herbeoordeling ingrijpende gebeurtenis

De herbeoordeling is een ingrijpende gebeurtenis voor cliënten. In de eerste metingen hebben we gezien dat een kwart van de voren erg zenuwachtig is en een kwart er vaak wakker van heeft gelegen. Meer dan 70 procent van de deelnemers aan de monitor zegt het niet eens te zijn met de uitslag van de herbeoordeelden. Ruim een derde gaat in bezwaar tegen de uitkomst³⁹.

Oordeel cliënten over werk, inkomen en gezondheid na anderhalf jaar

We hebben de herbeoordeelden in de monitormetingen na 18 maanden gevraagd hoe hun situatie veranderd is sinds de herbeoordeling, daarbij werk, inkomen en gezondheid in gedachte nemend. Ruim een derde vindt dat hun situatie veel slechter is geworden. Bij circa 45 procent is de situatie hetzelfde gebleven of iets verslechterd. Bij een kleine 20 procent is de situatie er iets en soms ook veel beter op geworden wat werk, inkomen en/of gezondheid betreft.

³⁹ De monitor laat op dit punt een hoger percentage zien dan UWV zelf (26 procent).

Bij 48 procent na anderhalf jaar 'werkuitbreiding' of werkhervatting gerealiseerd
 Hoeveel extra mensen komen na de herbeoordelingsoperatie nu al met al aan het werk of breiden het werk uit? We geven hiervan een schatting op basis van de twee monitorgroepen⁴⁰. Tussen 1 oktober 2004 en 1 januari 2008 zijn ongeveer 230.000 WAO'ers herbeoordeeld. Bij 90.000 is de uitkering verlaagd of beëindigd⁴¹. Op deze groep passen we de gemiddelden zoals berekend over de 2005- en 2006-groep toe (tabel 6.6). Naar schatting 31.000 herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd, hadden al werk bij de herbeoordeling en hebben dit na anderhalf jaar nog steeds. De meerderheid (naar schatting 24.000) benut dan de nieuwe verdien capaciteit. Een deel benutte de verdien capaciteit in de praktijk al voor de herbeoordeling, een deel heeft het werk uitgebreid en een deel heeft inmiddels een nieuwe werkgever. De herbeoordeling leidt daarnaast tot naar schatting 19.000 nieuwe werkhervattingen, voor een deel in eerste instantie in tijdelijke of flexibele banen en/of met een inkomen onder de verdien capaciteit. Zo'n 43.000 van de 90.000 WAO'ers (48 procent) zijn dus na 18 maanden opnieuw aan het werk of – voor zover ze al werk hadden – werken nu naar vermogen.

Tabel 6.6 Werken en werkuitbreiding anderhalf jaar na herbeoordeling, van alle herbeoordeelden van wie de uitkering vóór 2008 is verlaagd of beëindigd (schatting op basis van uitkomsten bij 2005- en 2006-groep)

	aantal	%
<i>werkend na 18 maanden</i>		
werkbehouders die verdien capaciteit benutten	24.000	27%
werkbehouders die verdien capaciteit niet benutten	7.000	8%
nieuwe werkhervatters	19.000	21%
totaal werkend	50.000	56%
<i>niet werkend na 18 maanden</i>		
met (enig) perspectief op hervatting	14.000	16%
ziet zelf weinig tot geen werkend perspectief	25.000	28%
totaal niet werkend	39.000	44%
totaal uitkering verlaagd of beëindigd	90.000*	100%
totaal herbeoordeeld voor WAO	230.000	-

* Door afrondingen telt dit niet precies op tot 90.000.

⁴⁰ Zie ook UWV Kwartaalverkenning, Kenniscentrum UWV, 2007 III, p. 38-40.

⁴¹ Bij ruim 4.000 afgeschatte WAO'ers is het WAO-percentage achteraf weer verhoogd, vanwege de herziening bij 45-plussers. Bij een kleine 2.000 WAO'ers is dit het geval vanwege afschaffing van de maximering van de maatmanuren. Na de verhoging kan het WAO-percentage overigens nog steeds lager liggen dan voor de herbeoordeling het geval was.

28 procent acht werkhervatting ook in toekomst onwaarschijnlijk (25.000 herbeoordeelden)

Van de 90.000 WAO'ers resteert een groep van naar schatting 39.000 die na anderhalf jaar nog geen werk heeft of het werk inmiddels kwijt is geraakt. Ongeveer 25.000 verwachten (hoewel een deel na anderhalf jaar nog op zoek is) niet meer aan het werk te komen. Vanwege de ervaren gezondheid wil of durft men de arbeidsmarkt niet te betreden of lukt het niet een baan te vinden. Bijna de helft van hen ontvangt na anderhalf jaar nog een WW-uitkering; deze inkomensaanvulling zal op den duur echter wegvallen. De overige 14.000 zijn nog op zoek naar werk en zien minimaal enig perspectief. Hopelijk kunnen zij profiteren van de aantrekkende arbeidsmarkt. De helft van hen (7.000) volgt na anderhalf jaar nog een traject en een kleine zestig procent ontvangt dan nog een WW-uitkering.

(Meer) werk boven uitkering voor bijna de helft van de herbeoordeelden gerealiseerd

Van de herbeoordeelden van wie de WAO-uitkering is verlaagd of beëindigd, heeft na anderhalf jaar naar schatting bijna de helft (48 procent) het werk hervat of men benut – voor zover men bij de herbeoordeling al werkte – de nieuw vastgestelde verdien capaciteit. De doelstelling van *werk boven uitkering* is voor hen daarmee in meer of mindere mate gerealiseerd. Voor de cliënten die al werkten bij de herbeoordeling is de situatie gunstiger dan voor degenen die toen geen betaalde baan hadden. De meeste werkenden hebben hun baan behouden en benutten in veel gevallen ook de nieuw vastgestelde verdien capaciteit.

Naar schatting 16 procent is anderhalf jaar na de herbeoordeling nog serieus op zoek naar betaald werk, al dan niet met begeleiding. Het aandeel dat werk boven uitkering realiseert zal dus waarschijnlijk nog stijgen. Voor ruim een derde⁴² van de herbeoordeelden van wie de uitkering verlaagd of beëindigd is, zal de doelstelling naar hun eigen inschatting niet gerealiseerd worden. De kloof tussen de mogelijkheden en beperkingen die men zelf ervaart en wat in theorie mogelijk zou moeten zijn, lijkt voor hen groot te zijn. Oorzaken van deze kloof kunnen liggen in het aanbod op de arbeidsmarkt: onvoldoende geschikte vacatures of niet gewild zijn bij werkgevers vanwege de beperkingen. Ook kan het zijn dat het huidige re-integratieaanbod nog niet voldoende is toegespitst op empowerment van cliënten die zelf (te) veel gezondheidsbelemmeringen ervaren om aan het arbeidsproces deel te nemen.

⁴² Werkbehouders die verdien capaciteit niet benutten + niet-werkenden zonder perspectief.

BIJLAGE 1. METHODE, RESPONS EN REPRESENTATIVITEIT T3

Derde enquête is schriftelijk afgenomen

De eerste meting bij dit tweede cohort is uitgevoerd in september 2006 (dit is vier maanden na de uitslag van de herbeoordeling) via een schriftelijke enquête. In deze enquête is de respondenten gevraagd of ze ook mee wilden werken aan een vervolgenquête in januari 2007, naar keuze via internet of telefoon.

Voor de derde meting heeft UWV alle deelnemers van de eerste meting opnieuw een schriftelijke vragenlijst gestuurd. Deze vragenlijst is begeleid door een uitnodigingsbrief, informatieblad en antwoordenvolp. De uitnodigingsbrief is van UWV afkomstig en ondertekend door de directeur uitvoering Arbeidsgeschiedheidsverzekeringen. De vragenlijst, informatieblad en antwoordenvolp zijn (in samenspraak met UWV) door *AStri* samengesteld en bevatten het logo en adres van *AStri*. Deze vragenlijstmailing heeft UWV op 9 november 2007 verzonden. Op 23 november heeft UWV alle geselecteerden een herinneringsbrief gestuurd.

Respons

Van de 1.530 respondenten van de eerste meting zijn er 1.521 aangeschreven voor de tweede meting. Negen personen vielen af doordat het onderzoeksnummer onbekend was (hierdoor was niet te achterhalen wie dit betrof). Van de 1.521 aangeschreven personen hebben er 823 de meegestuurde vragenlijst tijdig geretourneerd (54 procent). Van de 823 respondenten bleken 93 na achttien maanden weer hun oude arbeidsongeschiktheidspercentage, van voor de herbeoordeling, te hebben (of hoger).

De aanleiding voor de verhoging van het WAO-percentage bij deze 93 respondenten is geweest (per persoon meerdere redenen mogelijk):

- bezwaar/beroep tegen het door UWV vastgestelde WAO-percentage: 51x
- verandering van hun gezondheidssituatie: 19x
- verandering van hun inkomenssituatie: 7x
- herberekening van de uitkering, vanwege hun leeftijd (men was op 1 juli 2004 tussen 45 en 50 jaar): 20x
- herberekening van de uitkering, omdat men voorheen meer dan 38 uur werkte: 8x
- onduidelijk: 5x.

Deze 93 respondenten, die weer minimaal op hun oude arbeidsongeschiktheidspercentage zitten, zijn niet meegenomen in de analyse en rapportage. Dit betekent dat dit rapport betrekking heeft op 730 respondenten (48 procent van de aangeschreven groep).

Representativiteit

Weging

In de eerste meting zijn 5.000 herbeoordeelden benaderd voor deelname aan het onderzoek (zie bijlage 2). Dit betreft alle herbeoordeelden die in de maanden mei of juni 2006 de uitslag ontvingen. Net als in de eerste meting vindt ook in de derde meting weging plaats, zodanig dat de verhoudingen van de oorspronkelijk benaderde cohort (N=5.000) hersteld worden, wat geslacht, leeftijdsgroep en mate van arbeidsgeschiktheid betreft. De gehanteerde weegfactoren zijn weer gegeven in tabel B1.1.

Tabel B1.1 Gehanteerde weegfactoren in de derde meting van het tweede cohort (T3)*

		mannen	vrouwen
uitkering	t/m 34 jaar	-	1,59
beëindigd	35 t/m 44 jaar	1,98	1,27
	45 t/m 50 jaar	0,85	0,51
uitkering	t/m 34 jaar	-	1,48
verlaagd	35 t/m 44 jaar	1,38	0,84
	45 t/m 50 jaar	0,61	0,55

* Indien leeftijd, geslacht of mate van arbeidsgeschiktheid onbekend: weegfactor = 1.

Representativiteit van respondenten derde meting voor eerste meting

Als gevolg van de weging zijn de respondenten van de derde meting (net als ook gold voor de eerste meting) representatief op leeftijd, geslacht en mate van arbeidsongeschiktheid voor de oorspronkelijk aangeschreven cohort van 5.000 herbeoordeelden. Ook op de meeste andere achtergrondkenmerken komen de respondenten van de eerste en derde meting goed overeen.

Tabel B1.2 Achtergrondkenmerken van de deelnemers aan het onderzoek, ten opzichte van T1 en T2 (kolompercentage)

	T1 deelnemers n = 1.530	T2 deelnemers n = 571	T3 deelnemers n = 730
<i>geslacht</i>			
mannen	37	37	37
vrouwen	63	63	63
<i>leeftijd jaar beschikking</i>			
t/m 24 jaar	1	1	1
25-34 jaar	17	16	14
35-44 jaar	56	58	59
45-52 jaar	26	26	26
<i>opleidingsniveau</i>			
lager onderwijs, vmbo	58	56	54
mbo + avo	29	31	31
hbo + universiteit	13	14	15
<i>kostwinnerschap</i>			
niet samenwonend	26	28	22
hoofdkostwinner	20	19	20
beiden kostwinner	8	7	8
partner hoofdkostwinner	43	43	46
anders (bv. inwonend)	4	4	4
<i>werkende partner?</i>			
partner werkt	57	55	60
partner werkt niet	14	14	14
geen partner	29	31	26
<i>woonsituatie</i>			
samenwonend	72	70	75
alleenwonend	17	18	15
alleen met kinderen	9	9	7
inwonend	3	3	3
<i>heeft financieel afhankelijke kinderen</i>	64	64	62

	T1 deelnemers	T2 deelnemers	T3 deelnemers
	n = 1.530	n = 571	n = 730
<i>etniciteit</i>			
Nederlands	82	86	84
Marokkaans, Turks	9	4	8
Antilliaans, Surinaams	2	3	2
overig	8	8	5

Re-integratievisie vergeleken tussen eerste en derde meting

Belangrijk is dat de groep die aan de derde meting deelneemt wat uitgangssituatie betreft hetzelfde is als de groep van de eerste meting, omdat uit de vergelijking de trends in werkhervatting afgelezen moeten worden. Om deze reden is onderzocht of de deelnemers van de derde meting (T3) een vergelijkbare uitkomst op de re-integratievisie hebben als de deelnemers aan de eerste meting (T1). De uitkomsten van deze vergelijking zijn weergegeven in tabel B1.3. Ook de deelnemers aan de tweede meting (T2) zijn hierin opgenomen. Alle T2- en T3-deelnemers hebben aan T1 deelgenomen. De verschillen tussen de T1-groep en de T3-groep zijn klein. Alleen het aandeel van de T3-groep dat een regulier traject gaat volgen is 2 procentpunt lager dan in de T1-groep. Op de andere categorieën is het verschil maximaal 1 procentpunt.

Tabel B1.3 Uitkomst re-integratievisie UWV van de deelnemers aan het onderzoek, ten opzichte van T1 en T2 (ongewogen kolompercentage)

	T1 deelnemers	T2 deelnemers	T3 deelnemers
	n = 1.070	n = 460	n = 513
bezwaar	3	3	3
inkoop regulier re-integratietraject	22	21	20
inkoop via IRO	9	11	10
al in traject	7	7	6
benut verdien capaciteit al	24	23	25
overlegt met werkgever over uitbreiding	6	5	6
overlegt met werkgever inactief dienstverband	0	1	0
kan zelf werk zoeken	10	11	10
stelt zich niet beschikbaar voor werk	13	13	13
tijdelijk geen re-integratie	6	5	6
80-100% AO	0	0	1

BIJLAGE 2. STEEKPROEFKADER EN RESPONDENTEN T1, T2 EN T3

	mannen		vrouwen		totaal	
oorspronkelijke steekproef cohort 2 (n = 5.000)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 24 jaar	12	0,2%	33	0,7%	45	0,9%
25 t/m 34 jaar	175	3,5%	423	8,5%	598	12,0%
35 t/m 44 jaar	590	11,8%	1149	23,0%	1.739	34,8%
45 t/m 50 jaar	268	5,4%	417	8,3%	685	13,7%
<i>totaal</i>	<i>1.045</i>	<i>20,9%</i>	<i>2.022</i>	<i>40,4%</i>	<i>3.067</i>	<i>61,3%</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 24 jaar	6	0,1%	2	0,0%	8	0,2%
25 t/m 34 jaar	63	1,3%	174	3,5%	237	4,7%
35 t/m 44 jaar	462	9,2%	630	12,6%	1092	21,8%
45 t/m 50 jaar	291	5,8%	305	6,1%	596	11,9%
<i>totaal</i>	<i>822</i>	<i>16,4%</i>	<i>1.111</i>	<i>22,2%</i>	<i>1.933</i>	<i>38,7%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>1.867</i>	<i>37,3%</i>	<i>3.133</i>	<i>62,7%</i>	<i>5.000</i>	<i>100%</i>
respondenten T1 (n = 1.463 waarvan leeftijd en geslacht bekend, op een totaal van 1.530)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 34 jaar*	24	1,6%	82	5,6%	106	7,2%
35 t/m 44 jaar	109	7,5%	278	19,0%	387	26,5%
45 t/m 50 jaar	108	7,4%	215	14,7%	323	22,1%
<i>totaal</i>	<i>241</i>	<i>16,5%</i>	<i>575</i>	<i>39,3%</i>	<i>816</i>	<i>55,8%</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 34 jaar	5	0,3%	48	3,3%	53	3,6%
35 t/m 44 jaar	100	6,8%	201	13,7%	301	20,6%
45 t/m 50 jaar	126	8,6%	167	11,4%	293	20,0%
<i>totaal</i>	<i>231</i>	<i>15,8%</i>	<i>416</i>	<i>28,4%</i>	<i>647</i>	<i>44,2%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>472</i>	<i>32,3%</i>	<i>991</i>	<i>67,7%</i>	<i>1.463</i>	<i>100%</i>

	mannen		vrouwen		totaal	
respondenten T2 (n = 566 waarvan leeftijd en geslacht bekend, op een totaal van 571)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 34 jaar	10	1,8%	34	6,0%	44	7,8%
35 t/m 44 jaar	39	6,9%	102	18,0%	141	24,9%
45 t/m 50 jaar	37	6,5%	86	15,2%	123	21,7%
<i>totaal</i>	<i>86</i>	<i>15,2%</i>	<i>222</i>	<i>39,2%</i>	<i>308</i>	<i>54,4%</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 34 jaar	1	0,2%	13	2,3%	14	2,5%
35 t/m 44 jaar	34	6,0%	83	14,7%	118	20,7%
45 t/m 50 jaar	59	10,4%	68	12,0%	127	22,4%
<i>totaal</i>	<i>94</i>	<i>16,6%</i>	<i>164</i>	<i>29,0%</i>	<i>258</i>	<i>45,6%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>180</i>	<i>31,8%</i>	<i>386</i>	<i>68,2%</i>	<i>566</i>	<i>100%</i>
respondenten T3 (n = 713 waarvan leeftijd en geslacht bekend, op een totaal van 730)						
<i>uitkering beëindigd</i>						
t/m 34 jaar	6	0,8%	41	5,8%	47	6,6%
35 t/m 44 jaar	50	7,0%	129	18,1%	179	25,1%
45 t/m 50 jaar	45	6,3%	116	16,3%	161	22,6%
<i>totaal</i>	<i>101</i>	<i>14,2%</i>	<i>286</i>	<i>40,1%</i>	<i>387</i>	<i>54,3%</i>
<i>uitkering verlaagd</i>						
t/m 34 jaar	3	0,4%	17	2,4%	20	2,8%
35 t/m 44 jaar	52	7,3%	107	15,0%	159	22,3%
45 t/m 50 jaar	68	9,5%	79	11,1%	147	20,6%
<i>totaal</i>	<i>123</i>	<i>17,3%</i>	<i>203</i>	<i>28,5%</i>	<i>326</i>	<i>45,7%</i>
<i>totaal-totaal</i>	<i>224</i>	<i>31,4%</i>	<i>489</i>	<i>68,6%</i>	<i>713</i>	<i>100%</i>

BIJLAGE 3. (UITZICHT OP) VERANDERING WAO-PERCENTAGE OP T3

Van de 730 respondenten die meegenomen zijn in de analyses, geven 60 aan dat er na de uitslag van de herbeoordeling nog iets veranderd is in het WAO-percentage. Daarbij is het WAO-percentage nog steeds lager dan vóór de herbeoordeling.

De aanleiding voor de verandering van het WAO-percentage bij deze 60 respondenten is geweest (per persoon meerdere redenen mogelijk):

- bezwaar/beroep tegen het door UWV vastgestelde WAO-percentage: 24x
- verandering van hun gezondheidssituatie: 6x
- verandering van hun inkomenssituatie: 11x
- herberekening van de uitkering, vanwege hun leeftijd (men was op 1 juli 2004 tussen 45 en 50 jaar): 12x
- herberekening van de uitkering, omdat men voorheen meer dan 38 uur werkte: 8x
- onduidelijk: 2x.

Voor 166 respondenten loopt er op moment van ondervraging nog een of meer van de volgende procedures:

- bezwaar/beroep tegen het door UWV vastgestelde WAO-percentage: 65x
- aangekondigde herberekening van de uitkering, vanwege hun leeftijd (men was op 1 juli 2004 tussen 45 en 50 jaar): 73x
- aangekondigde herberekening van de uitkering, omdat men voorheen meer dan 38 uur werkte: 33x.

BIJLAGE 4. GEZONDHEID BIJ 4, 8 EN 18 MAANDEN

Ervaren gezondheid

Tabel B4.1 bevat informatie over de ervaren gezondheid bij vier, acht en achttien maanden van de 2005-groep en tabel B4.2 van de 2006-groep. Opvallend is dat bij vergelijking van de antwoorden over de verschillende metingen de gezondheid gemiddeld is verbeterd, terwijl de respondenten (vooral de niet-werkenden) terugkijkend relatief vaak aangeven dat die verslechterd is.

Tabel B4.1 Ervaren gezondheid 4, 8 en 18 maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden op T0, 2005-cohort (%)

2005	werkend bij herbo	niet- werkend bij herbo	totaal
ervaren gezondheid 4 maanden na herbo (T1)	<i>n</i> = 640	<i>n</i> = 1.096	<i>n</i> = 1.736
slecht of wisselend	54	77	69
(zeer) goed, gaat wel	46	23	31
ervaren gezondheid op 8 maanden na herbo (T2)	<i>n</i> = 269	<i>n</i> = 481	<i>n</i> = 750
slecht of wisselend	42	68	59
(zeer) goed, gaat wel	58	32	41
ervaren gezondheid op 18 maanden na herbo (T3)	<i>n</i> = 177	<i>n</i> = 198	<i>n</i> = 375
slecht of wisselend	46	74	63
(zeer) goed, gaat wel	54	26	37
Is uw gezondheid het afgelopen half jaar verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T2)?			
verslechterd	20	38	31
hetzelfde gebleven	65	53	58
verbeterd	15	9	11
Is uw gezondheid het afgelopen <i>jaar</i> verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T3)?			
verslechterd	30	36	34
hetzelfde gebleven	59	52	55
verbeterd	11	12	11

Tabel B4.2 Ervaren gezondheid 4, 8 en 18 maanden na de herbeoordeling, werkenden en niet-werkenden op T0, 2006-cohort (%)

2006	werkend bij herbo	niet- werkend bij herbo	totaal
ervaren gezondheid 4 maanden na herbo (T1)	<i>n</i> = 635	<i>n</i> = 884	<i>n</i> = 1.530
slecht of wisselend	61	78	71
(zeer) goed, gaat wel	39	22	29
ervaren gezondheid op 8 maanden na herbo (T2)	<i>n</i> = 237	<i>n</i> = 333	<i>n</i> = 570
slecht of wisselend	45	65	57
(zeer) goed, gaat wel	55	35	43
ervaren gezondheid op 18 maanden na herbo (T3)	<i>n</i> = 314	<i>n</i> = 399	<i>n</i> = 713
slecht of wisselend	52	64	59
(zeer) goed, gaat wel	48	36	41
Is uw gezondheid het afgelopen half jaar verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T2)?			
verslechterd	27	34	31
hetzelfde gebleven	67	57	61
verbeterd	6	9	8
Is uw gezondheid het afgelopen half jaar verslechterd, hetzelfde gebleven of verbeterd (T3)?			
verslechterd	21	35	29
hetzelfde gebleven	73	57	64
verbeterd	6	8	7